

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA

FINANSIJSKI ISKAZI I
IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022.

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI ISKAZI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

SADRŽAJ

Strana

Finansijski iskazi:

Izveštaj nezavisnog revizora	1 - 6
Iskaz o finansijskom položaju	7-8
Iskaz o ukupnom rezultatu	9
Iskaz o tokovima gotovine	10
Iskaz o promjenama na kapitalu	11
Napomene uz finansijske iskaze	12-59

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA AKCIONARIMA AKCIONARSKOG DRUŠTVA CRNOGORSKI TELEKOM, PODGORICA

Mišljenje

Izvršili smo reviziju finansijskih iskaza Akcionarskog društva Crnogorski Telekom, Podgorica (u daljem tekstu: „Društvo”), koji obuhvataju iskaz o finansijskoj poziciji na dan 31. decembra 2022. godine, iskaz o ukupnom rezultatu, iskaz o promjenama na kapitalu i iskaz o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan, i napomene uz finansijske iskaze koje uključuju sumarni pregled značajnih računovodstvenih politika.

Po našem mišljenju, priloženi finansijski iskazi istinito i objektivno prikazuju finansijsko stanje Društva na dan 31. decembra 2022. godine, rezultate njegovog poslovanja i novčane tokove za godinu koja se završava na taj dan u skladu sa Zakonom o računovodstvu i računovodstvenim propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori.

Osnova za mišljenje

Reviziju smo izvršili u skladu sa Standardima revizije primjenljivim u Crnoj Gori. Naše odgovornosti u skladu sa tim standardima su detaljnije opisane u našem izvještaju nezavisnog revizora u sekciji o odgovornostima revizora za reviziju finansijskih iskaza. Nezavisni smo od Društva u skladu sa Međunarodnim kodeksom etike za profesionalne računovođe (uključujući Međunarodne standarde nezavisnosti) (IESBA Kodeks) i etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izvještaja u Crnoj Gori i ispunili smo naše druge etičke odgovornosti u skladu sa ovim zahtjevima i IESBA Kodeksom. Smatramo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i adekvatni da nam pruže osnovu za naše mišljenje.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su pitanja koja su, po našem profesionalnom prosuđivanju, bila od najvećeg značaja u našoj reviziji finansijskih iskaza za tekući period. Ova pitanja su razmatrana u kontekstu revizije finansijskih iskaza u cjelini i u formiranju našeg mišljenja o njima, i mi nismo iznijeli izdvojeno mišljenje o ovim pitanjima.

Ispunili smo odgovornosti definisane u dijelu revizorskog mišljenja *Odgovornost revizora za reviziju finansijskih iskaza*, uključujući ključno revizijsko pitanje. Kao rezultat toga, usluge revizije su obuhvatile određene procedure koje imaju za cilj da odgovore našoj procjeni rizika postojanja materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim iskazima. Rezultati revizorskih procedura, uključujući i procedure sprovedene u cilju rješavanja pitanja ispod, pružaju osnovu za naše revizorsko mišljenje na prateće finansijske iskaze.

Ključna revizijska pitanja (nastavak)

Priznavanje prihoda

Društvo je priznalo prihod za godinu koja se završila 31. decembra 2022. godine u iznosu od EUR 79.183 hiljada i ugovorenu imovinu i obaveze u iznosu od EUR 1.128 hiljada i EUR 511 hiljada, respektivno, kako je objelodanjeno u Napomeni 19 Prihodi od prodaje i Napomeni 9.1 Imovina i obaveze po osnovu ugovora sa kupcima u finansijskim iskazima.

Priznavanje prihoda se smatra pitanjem koje zahtijeva značajnu pažnju revizora s obzirom na značajno oslanjanje na sistemsko fakturisanje i IT sisteme, računovodstvenu složenost za nove i planirane proizvode, uključujući višeelementne aranžmane i kombinaciju prodatih proizvoda, kao i promjene strukture tarifa tokom godine.

Društvo je primijenilo portfolio pristup za priznavanje prihoda u skladu sa MSFI 15 – Prihod od ugovora sa kupcima. Ovo je rezultiralo efektom od EUR 66.147 hiljada prihoda za usluge koje se pružaju tokom vremena i ugovornom imovinom 1.128 hiljada, kako je objelodanjeno u Napomeni 19 Prihodi i Napomeni 9.1 Imovina i obaveze po osnovu ugovora sa kupcima u finansijskim iskazima. Navedeno zahtijeva korišćenje određenih procjena i prosuđivanja, kao što su identifikacija portfolija ugovora, identifikacija obaveza izvršenja u skladu sa ugovorima, vrednovanje samostalnih prodajnih cijena, kao i procjena perioda zadržavanja i odliva kupaca. Visok stepen procjene i prosuđivanja dovodi do povećanog rizika od računovodstvenih grešaka.

Kao rezultat gore navedenih faktora, kao i značaja prihoda za finansijske iskaze, priznavanje prihoda se smatra ključnim revizorskim pitanjem.

Stekli smo razumijevanje različitih vrsta prihoda i relevantnih politika, procedura i tokova dokumentacije u vezi sa priznavanjem prihoda.

Ocijenili smo dizajn internih kontrola koje se odnose na priznavanje prihoda i njihovu operativnu efektivnost.

Koristili smo naše specijaliste za informacione tehnologije (IT) da procijenimo IT okruženje i automatizovane kontrole relevantnih sistema za naplatu.

Ispitali smo i ocijenili računovodstvene politike primijenjene u priznavanju prihoda u skladu sa MSFI 15 Prihod od ugovora sa kupcima, kao i smjernice industrije.

Sproveli smo analitičke procedure za prihode kako bismo stekli detaljnije razumijevanje trendova tokom godine, kao i njihovog odnosa sa potraživanjima od kupaca i gotovinom.

Testirali smo na uzorku ugovore sa kupcima kako bismo procijenili ispravnost priznavanja prihoda u skladu sa zahtjevima MSFI 15 – Prihod od ugovora sa kupcima. Na istom uzorku uvjerali smo se u definisanje ugovorne obaveze i samostalne prodajne cijene koja je u skladu sa relevantnim cjenovnikom.

Na uzorku smo testirali podatke u obračunima koji se koriste u računovodstvenom procesu MSFI 15 – Prihod od ugovora sa kupcima kako bismo potvrdili tačnost priznatog prihoda.

Za portolija ugovora procijenili smo razumnost procijenjenog perioda zadržavanja i prosječnog odliva korisnika.

Na uzorku smo testirali alokaciju prihoda na različite komponente u aranžmanima sa više elemenata kako bismo procijenili tačnost ugovorne imovine i ugovornih obaveza.

Naše revizorske procedure uključuju testiranje usaglašenosti između podataka iz sistema fakturisanja (billing) sa glavnom knjigom.

Na uzorku smo testirali ručna i automatska prilagođavanja prihoda knjižena u glavnoj knjizi.

Testirali smo na uzorku knjiženja prihoda sa fokusom na neobične ili neregularne transakcije.

Procijenili smo adekvatnost objelodanjivanja u Napomeni 2.14 Značajne računovodstvene politike – Priznavanje prihoda i Napomeni 19 Prihodi od prodaje i Napomeni 9.1 Imovina i obaveze po osnovu ugovora sa kupcima u finansijskim iskazima u skladu sa Zakonom o računovodstvu i računovodstvenim propisima Crne Gore, kao i u skladu sa MSFI 15 - Prihod od ugovora sa kupcima.

Ključna revizijska pitanja (nastavak)

Kapitalizacija licenci za emitovanje TV sadržaja

U Iskazu o finansijskom položaju Društva na dan 31. decembra 2022. godine iskazana je nematerijalna imovina u iznosu od EUR 41.264 hiljade, koja uključuje kapitalizovana prava na emitovanje TV sadržaja u iznosu od EUR 3.142 hiljade.

Postoji rizik da Društvo nije primijenilo odgovarajuće kriterijume za kapitalizaciju licenci za emitovanje TV sadržaja i da je subjektivnost uključena u procesu procjene koji se zasniva na pretpostavkama kao što su procenjeni broj budućih korisnika i diskontna stopa.

Izabrali smo kapitalizaciju licenci za emitovanje TV sadržaja kao ključno revizijsko pitanje zbog značaja kapitalizovanog troška kao i zbog prosuđivanja i pretpostavki korišćenih u modelima mjerenja.

Stekli smo razumijevanje procesa, procijenili dizajn i primjenu postojećih kontrola za određivanje i priznavanje kapitalizacije licenci za emitovanje TV sadržaja.

Uporedili smo računovodstvene politike Društva sa relevantnim uputstvima u skladu sa MRS 38 – Nematerijalna imovina.

Sproveli smo detaljnu analizu kapitalizovanih ugovora u tekućem periodu i usaglasili iznose sa glavnom knjigom. Testirali smo na uzorku kapitalizovane licence provjerom relevantnih ugovora i faktura da bismo procijenili da li su kapitalizovani na odgovarajući način.

Ocijenili smo razumnost pretpostavki (procijenjeni broj budućih korisnika i diskontna stopa) korišćenih za mjerenje vrijednosti kapitalizovanih prava na emitovanje. Uporedili smo procjene budućih korisnika sa istorijskim podacima i razmotrili doslednost pretpostavki buduće stope rasta sa poslovnim planovima Menadžmenta.

Uporedili smo diskontne stope korišćene u obračunu sa tržišnim informacijama kako bismo potvrdili njihovu prikladnost.

Uvjerili smo se u adekvatnost objelodanjivanja u Napomeni 2.4.2 Značajne računovodstvene politike i Napomeni 6 Nematerijalna imovina u finansijskim iskazima u skladu sa Zakonom o računovodstvu i računovodstvenim propisima Crne Gore i važećim MSFI.

Ostale informacije sadržane u godišnjem izvještaju menadžmenta Društva

Ostale informacije se odnose na informacije sadržane u godišnjem izvještaju menadžmenta, ali ne uključuje finansijske iskaze i izvještaj revizora o njima. Rukovodstvo Društva je odgovorno za pripremu ostalih informacija u skladu sa propisima Crne Gore.

Naše mišljenje o finansijskim iskazima ne obuhvata ostale informacije. U vezi sa revizijom finansijskih iskaza, naša odgovornost je da pročitamo ostale informacije i time razmotrimo da li su ostale informacije usklađene u svim materijalno značajnim aspektima sa finansijskim iskazima, sa našim saznanjima stečenim u toku revizije ili se na drugi način čine materijalno pogrešnim. Pored toga, izvršili smo procjenu da li su ostale informacije pripremljene, u svim materijalno značajnim aspektima, u skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore, posebno da li su ostale informacije u formalnom smislu u skladu sa zahtjevima i postupcima za pripremu ostalih informacija Zakona o računovodstvu Crne Gore u kontekstu materijalnosti, odnosno da li bi neko nepoštovanje ovih zahtjeva moglo uticati na prosuđivanja donijeta na osnovu ovih ostalih informacija.

Na osnovu sprovedenih procedura, u mjeri u kojoj smo u mogućnosti da ih ocijenimo, izvještavamo da:

1. *ostale informacije koje opisuju činjenice koje su takođe prikazane u finansijskim iskazima su, u svim materijalno značajnim aspektima, u skladu sa finansijskim iskazima; i*
2. *ostale informacije su pripremljene u skladu sa zahtjevima Zakona o računovodstvu Crne Gore.*

Pored toga, naša odgovornost je da, na osnovu saznanja i razumijevanja Društva stečenih u reviziji, izvijestimo da li ostale informacije sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze. Na osnovu postupaka koje smo izvršili u vezi sa dobijenim ostalim informacijama, nijesmo utvrdili materijalno značajne pogrešne iskaze.

Odgovornost rukovodstva i lica ovlašćenih za upravljanje za finansijske iskaze

Rukovodstvo je odgovorno za pripremu i fer prezentaciju finansijskih iskaza u skladu sa Zakonom o računovodstvu i računovodstvenim propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori i za one interne kontrole za koje odredi da su potrebne za pripremu finansijskih iskaza koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale uslijed prevarne radnje ili greške.

Pri sastavljanju finansijskih iskaza, rukovodstvo je odgovorno za procjenu sposobnosti Društva da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti, objelodanjujući, po potrebi, pitanja koja se odnose na stalnost poslovanja i primjenu načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove, osim ako rukovodstvo namjerava da likvidira Društvo ili da obustavi poslovanje, ili nema drugu realnu mogućnost osim da to uradi.

Lica ovlašćena za upravljanje su odgovorna za nadgledanje procesa finansijskog izvještavanja Društva.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih iskaza

Naš cilj je sticanje uvjeravanja u razumnoj mjeri o tome da finansijski iskazi, uzeti u cjelini, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale uslijed prevarne radnje ili greške; i izdavanje izvještaja revizora koji sadrži naše mišljenje. Uvjeravanje u razumnoj mjeri označava visok nivo uvjeravanja, ali ne predstavlja garanciju da će revizija sprovedena u skladu sa standardima revizije primjenljivim u Crnoj Gori uvijek otkriti materijalno pogrešne iskaze ako takvi iskazi postoje. Pogrešni iskazi mogu da nastanu uslijed prevarne radnje ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako je razumno očekivati da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu ovih finansijskih iskaza.

Kao dio revizije u skladu sa standardima revizije primjenljivim u Crnoj Gori, mi primjenjujemo profesionalno prosuđivanje i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Isto tako, mi:

- Vršimo identifikaciju i procjenu rizika od materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim iskazima, nastalih uslijed prevarne radnje ili greške; osmišljavanje i obavljanje revizijskih postupaka koji su prikladni za te rizike; i pribavljanje dovoljno adekvatnih revizijskih dokaza da obezbijede osnovu za mišljenje revizora. Rizik da neće biti identifikovani materijalno značajni pogrešni iskazi koji su rezultat prevarne radnje je veći nego za pogrešne iskaze nastale uslijed greške, zato što prevarna radnja može da uključi udruživanje, falsifikovanje, namjerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaženje interne kontrole.
- Stičemo razumijevanje o internim kontrolama koje su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su prikladni u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema interne kontrole entiteta.
- Vršimo procjenu primijenjenih računovodstvenih politika i u kojoj mjeri su razumne računovodstvene procjene i povezana objelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.
- Donosimo zaključak o prikladnosti primjene načela stalnosti kao računovodstvene osnove od strane rukovodstva i, na osnovu prikupljenih revizijskih dokaza, da li postoji materijalna neizvjesnost u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu da izazovu značajnu sumnju u pogledu sposobnosti entiteta da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti. Ako zaključimo da postoji materijalna neizvjesnost, dužni smo da u svom izvještaju skrenemo pažnju na povezano objelodanjivanje u finansijskim iskazima ili, ako takva objelodanjivanja nisu adekvatna, da modifikujemo svoje mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizijskim dokazima prikupljenim do datuma izvještaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu za posljedicu da imaju da entitet prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.
- Vršimo procjenu ukupne prezentacije, strukture i sadržaja finansijskih iskaza, uključujući objelodanjivanja, i da li su u finansijskim iskazima prikazane osnovne transakcije i događaji na takav način da se postigne fer prezentacija.

Saopštavamo licima ovlašćenim za upravljanje, između ostalog, planirani obim i vrijeme revizije i značajne revizijske nalaze, uključujući sve značajne nedostatke interne kontrole koje smo identifikovali tokom revizije.

Takođe, dostavljamo licima ovlašćenim za upravljanje izjavu da smo usklađeni sa relevantnim etičkim zahtjevima u pogledu nezavisnosti i da ćemo ih obavijestiti o svim odnosima i ostalim pitanjima za koja može razumno da se pretpostavi da utiču na našu nezavisnost, i gdje je to moguće, o povezanim mjerama zaštite.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih iskaza

Od pitanja koja su saopštena licima ovlašćenim za upravljanje, mi određujemo koja pitanja su bila od najveće važnosti u reviziji finansijskih iskaza za tekući period i stoga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ova pitanja u izvještaju revizora, osim ako zakon ili regulativa isključuje javno objelodanjivanje o tom pitanju ili kada, u izuzetno rijetkim okolnostima, utvrdimo da pitanje ne treba da bude uključeno u izvještaj revizora, zato što je razumno očekivati da negativne posljedice budu veće nego koristi od takve komunikacije.

Rukovodeći Partner za reviziju koja je rezultirala Izvještajem Nezavisnog revizora je Danijela Mirković.

Danijela Mirković
Ovlašćeni revizor

Ernst & Young Montenegro d.o.o.
Podgorica, Crna Gora

8. maj 2023. godine

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI ISKAZI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

ISKAZ O FINANSIJSKOM POLOŽAJU

	Napomena	Na dan	
		31. Decembar 2022.	31. Decembar 2021.
AKTIVA			
NEMATERIJALNA ULAGANJA	6	41.263.725	46.724.219
Koncesije, patenti, licence i slična prava i ostala nematerijalna ulaganja		33.247.239	40.521.798
Goodwill		941.624	941.624
Avansi za nematerijalna ulaganja i nematerijalna ulaganja u pripremi		7.074.862	5.260.797
NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOŠKA SREDSTVA	5	67.593.604	70.086.821
Zemljište i objekti		17.276.746	19.811.029
Postrojenja i oprema		41.999.258	44.866.002
Ostala ugrađena oprema, alati i oprema		1.952.443	2.164.875
Avansi za nekretnine, postrojenja, opremu i biološka sredstva i nekretnine, postrojenja, oprema i biološka sredstva u pripremi		6.365.157	3.244.914
DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI I DUGOROČNA POTRAŽIVANJA	7	9.189.744	9.344.078
Dugoročna finansijska ulaganja		5.148.216	6.051.700
Ostali dugoročni finansijski plasmani i potraživanja		4.041.528	3.292.378
Ukupna stalna imovina		118.047.073	126.155.118
ZALIHE	8	6.608.015	1.819.336
Zalihe materijala		237.602	293.770
Gotovi proizvodi i roba		1.339.847	1.110.620
Dati avansi		5.030.566	414.946
KRA TKOROČNA POTRAŽIVANJA	9	24.560.216	22.735.980
Potraživanja od kupaca		21.620.666	20.383.320
Potraživanja od ostalih povezanih lica	28.1	1.367.278	976.674
Ostala potraživanja		1.572.272	1.375.986
KRA TKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI	10	15.831.455	7.069.668
Otkupljene sopstvene akcije i otkupljeni sopstveni udjeli		336.069	-
Ostali kratkoročni finansijski plasmani		15.495.386	7.069.668
GOTOVINA NA RAČUNIMA I U BLAGAJNI	11	12.474.040	17.867.780
Ukupna obrtna imovina		59.473.727	49.492.764
AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	12	467.603	366.680
Ukupna aktiva		177.988.403	176.014.562
PASIVA			
OSNOVNI KAPITAL	13	123.858.196	123.857.700
NERASPOREDJENI DOBITAK ILI GUBITAK		16.396.731	16.885.827
Neraspoređeni dobitak ranijih godina		14.049.389	13.829.720
Neraspoređeni dobitak tekuće godine		2.347.342	3.056.107
Ukupan kapital		140.254.927	140.743.527
OBAVEZE			
DUGOROČNA REZERVISANJA	15	796.193	698.696
Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih		309.498	214.572
Ostala dugoročna rezervisanja		486.695	484.123
DUGOROČNE OBAVEZE	18	3.916.517	8.051.854
DUGOROČNA REZERVISANJA I DUGOROČNE OBAVEZE		4.712.710	8.750.550
ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	17	3.691.048	2.407.818

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI ISKAZI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

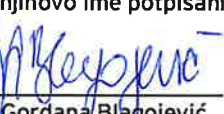
ISKAZ O FINANSIJSKOM POLOŽAJU (nastavak)

	Napomena	Na dan	
		31. Decembar 2022.	31. Decembar 2021.
KRATKOROČNA REZERVISANJA	15	570.711	412.921
KRATKOROČNE OBAVEZE	14	23.526.831	19.912.848
Primljeni avansi, depoziti i kaucije		2.300	116.924
Oblaveze prema dobavljačima		9.496.708	6.696.421
Oblaveze prema ostalim povezanim licima	28.1	2.829.418	2.774.572
Ostale obaveze iz poslovanja i ostale kratkoročne obaveze:		11.198.405	10.324.931
1) Ostale obaveze iz poslovanja		7.089.325	7.416.698
2) Ostale kratkoročne obaveze		1.933.383	1.517.515
3) Oblaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostalih javnih prihoda		841.197	595.475
4) Oblaveze po osnovu poreza na dobit		1.334.500	795.243
KRATKOROČNA REZERVISANJA I KRATKOROČNE OBAVEZE		24.097.542	20.325.769
PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	16	5.232.176	3.786.898
Ukupna pasiva		177.988.403	176.014.562

Napomene na stranama od 12 do 59 čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

Ovi finansijski iskazi su odobreni od strane Odbora direktora Crnogorskog Telekom A.D. 5. maja 2023. godine i u njihovo ime potpisani su od strane:

Stjepan Udovičić
 Izvršni direktor

Gordana Blagojević
 Finansijski direktor

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI ISKAZI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

ISKAZ O UKUPNOM REZULTATU

	Napomena	Za period završen na dan	
		31. Decembar 2022.	31. Decembar 2021.
Prihodi od prodaje - neto prihod	19	79.182.665	75.349.461
Ostali prihodi iz poslovanja		164.099	248.527
Ostali prihodi iz redovnog poslovanja		131.133	214.178
Ostali prihodi iz poslovanja		32.966	34.349
Troškovi poslovanja		60.918.831	59.019.940
a) Nabavna vrijednost prodate robe i troškovi materijala	22	22.965.609	20.522.323
b) Ostali troškovi poslovanja (rezervisanja i ostali poslovni rashodi)	23	12.720.358	11.801.223
c) Amortizacija	21	25.232.864	26.696.394
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	20	11.854.855	11.192.862
a) Neto troškovi zarada, naknada zarada i lični rashodi		8.573.159	6.778.940
b) Troškovi poreza i doprinosa		3.281.696	4.413.922
1/ Troškovi poreza		1.151.588	1.115.824
2/ Troškovi doprinosa za penzije		2.067.627	2.043.805
3/ Troškovi doprinosa		62.481	1.254.293
Rashodi po osnovu vrijednosnog uskladjivanja obrtno imovine	8	111.434	(155.651)
Poslovni rezultat		6.461.643	5.540.837
Ostali prihodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite	24	420.898	509.926
Rashodi po osnovu vrijednosnog uskladjivanja kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtno imovine	9 i 24	(866.780)	(1.200.753)
Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite	24	(1.050.688)	(1.190.700)
Finansijski rezultat		(1.496.571)	(1.881.527)
Rezultat prije oporezivanja		4.965.072	3.659.310
Poreski rashod perioda	25	2.617.730	603.203
Tekući porez na dobit		1.334.500	795.243
Odloženi poreski rashodi ili prihodi perioda		1.283.230	(192.040)
Dobitak ili gubitak nakon oporezivanja		2.347.342	3.056.107
Neto sveobuhvatni rezultat		2.347.342	3.056.107
Neto rezultat koji pripada vlasnicima matičnog pravnog lica		2.347.342	3.056.107

Napomene na stranama od 12 do 59 čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

Ovi finansijski iskazi su odobreni od strane Odbora direktora Crnogorskog Telekom A.D. 5. maja 2023. godine i u njihovo ime potpisani su od strane:

Stjepan Udovičić
Izvršni direktor

Gordana Blagojević
Finansijski direktor

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI ISKAZI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

ISKAZ O TOKOVIMA GOTOVINE

	Za period završen na dan	
	31.Decembar 2022.	31.Decembar 2021.
Tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti		
Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	95.811.024	91.172.847
Prodaja i primljeni avansi	95.811.024	91.172.847
Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	(68.690.620)	(61.419.316)
Isplate dobavljačima i dati avansi	(47.201.705)	(39.611.369)
Zarade, naknade zarada i ostali lični rashodi	(11.854.856)	(11.192.862)
Plaćene kamate	(1.050.688)	(1.190.700)
Porez na dobitak	(795.243)	(477.366)
Plaćanja po osnovu ostalih javnih prihoda	(7.788.128)	(8.947.019)
Neto tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti	27.120.404	29.753.531
Tokovi gotovine iz aktivnosti investiranja		
Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja	230.116	573.761
Prodaja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	64.720	370.471
Primljene kamate iz aktivnosti investiranja	165.396	203.290
Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	(26.333.723)	(20.975.310)
Kupovina nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	(18.062.340)	(17.110.827)
Ostali finansijski plasmani (neto odlivi)	(8.271.383)	(3.864.483)
Neto tok gotovine iz aktivnosti investiranja	(26.103.607)	(20.401.549)
Tokovi gotovine iz aktivnosti finansiranja		
Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	-	-
Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	(6.410.537)	(5.732.965)
Otkup sopstvenih akcija i udjela	(336.069)	-
Dugoročni i kratkoročni krediti i ostale obaveze	-	(41.383)
Finansijski lizing	(3.255.876)	(2.855.145)
Isplaćene dividende	(2.818.592)	(2.836.437)
Neto tok gotovine iz aktivnosti finansiranja	(6.410.537)	(5.732.965)
NETO TOK GOTOVINE	(5.393.740)	3.619.017
Gotovina na početku izveštajnog perioda	17.867.780	14.248.763
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju perioda	12.474.040	17.867.780

Napomene na stranama od 12 do 59 čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

Ovi finansijski iskazi su odobreni od strane Odbora direktora
 Crnogorskog Telekom A.D. 5. maja 2023. godine i u njihovo ime potpisani su od strane:

 Stjepan Udovičić
 Izvršni direktor

 Gordana Blagojević
 Finansijski direktor

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI ISKAZI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU

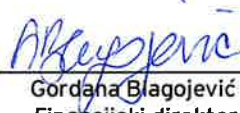
	Akcijski kapital	Neraspoređena dobit	Ukupno
Stanje 1. januara 2021. godine	123.857.700	16.666.157	140.523.857
Isplata dividende	-	(2.836.437)	(2.836.437)
Dobit tekuće godine	-	3.056.107	3.056.107
Stanje 31. decembra 2021. godine	123.857.700	16.885.827	140.743.527
Stanje 1. januara 2022. godine	123.857.700	16.885.827	140.743.527
Isplata dividende	-	(2.836.438)	(2.836.438)
Dobit tekuće godine	-	2.347.342	2.347.342
Korekcija	496	-	496
Stanje 31. decembra 2022. godine	123.858.196	16.396.731	140.254.927

Napomene na stranama od 12 do 59 čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

Ovi finansijski iskazi su odobreni od strane Odbora direktora
 Crnogorskog Telekom A.D. 5. maja 2023. godine i u njihovo ime potpisani su od strane:

 Stjepan Udovičić
 Izvršni direktor

 Gordana Blagojević
 Finansijski direktor

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI ISKAZI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

1. OPŠTE INFORMACIJE

Crnogorski Telekom A.D. (u daljem tekstu: "Crnogorski Telekom" ili "Društvo"), pruža usluge fiksne i mobilne telefonije, interneta i ostale telekomunikacione usluge u Crnoj Gori, kao i lokalne, nacionalne i međunarodne telefonske usluge, uz široku paletu drugih telekomunikacionih usluga koje uključuju mobilnu mrežu, internet, iznajmljene linije, mrežu za prenos podataka, IPTV usluge i ICT rješenja i ostalih telekomunikacionih usluga u Crnoj Gori. Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost Crne Gore, na sjednici održanoj 10.9.2015. godine odredila je Crnogorski telekom A.D. Podgorica za pružaoca Univerzalnog servisa. Agencija je tokom 2020. godine objavila novi oglas za odabir operatora Univerzalnog servisa za period 2021-2026 godine. Kako nijedan operator nije podnio ponudu za segment usluga pristupa mreži, govornih usluga i pristupa internetu na fiksnoj lokaciji Agencija je u skladu sa Zakonom odredila Crnogorski Telekom za operatora Univerzalnog servisa za pomenute usluge u novom petogodišnjem periodu.

Društvo je akcionarsko društvo koje se kotira na Montenegro berzi (TECG). Magyar Telekom Plc. (u daljem tekstu: "Magyar Telekom") je u 2005. godini postao većinski vlasnik sa 76,53% udjela.

U januaru 2017. godine Mađar Telekom je potpisao kupoprodajni ugovor sa M-tele d.o.o. (u martu 2018. preimenovan u HT Holding), kompanijom u vlasništvu Hrvatskog Telekom d.d., za prodaju 76,53% udjela u Crnogorskom Telekomu čime je M-tele d.o.o. postao većinski vlasnik Crnogorskog Telekom.

Deutsche Telekom AG ("DTAG") je krajnji kontrolni vlasnik Hrvatskog Telekom sa 53% akcija u vlasništvu, a samim tim i krajnji vlasnik Društva.

Sjedište Crnogorskog Telekom je u Podgorici, ulica Moskovska 29. Na dan 31. decembra 2022. godine, Društvo je imalo 474 zaposlenih (na dan 31. decembra 2021. godine 495 zaposlenih).

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Osnovne računovodstvene politike primijenjene za sastavljanje ovih finansijskih izvještaja navedene su u daljem tekstu. Ove politike su konzistentno primijenjene na sve prikazane godine, osim ako drugačije nije naznačeno.

2.1. Osnov za sastavljanje finansijskih izvještaja

Društvo je sastavilo ove finansijske iskaze u skladu sa Zakonom o računovodstvu ("Službeni list Crne Gore", br. 152/21 od 31.12.2021.), odnosno na osnovu Odluke o neposrednoj primjeni Međunarodnih računovodstvenih standarda („MRS“) u Crnoj Gori („Sl. list CG“, br. 69/2002) i važećom računovodstvenom regulativom Crne Gore.

Usvojene računovodstvene politike su u skladu sa onima iz prethodne finansijske godine.

Poslednji zvanični prevod je objavljen za Međunarodne računovodstvene standarde koji su u primjeni od 1. januara 2009. godine, odnosno dio Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja u primjeni od 1. januara 2013. i obuhvata samo osnovni tekst standarda i interpretacije i ne uključuje osnove za zaključivanje, ilustrativne primjere, uputstva za primjenu, komentare, mišljenja i ostali materijal objašnjenja. Takođe, navedeni prevod ne sadrži prevod Osnova za pripremu i prezentaciju finansijskih iskaza.

Tokom 2021. godine počela je zvanična primjena MSFI 16 - Lizing sa početkom od 1. januara 2021. godine, dok se primjene MSFI 9 - Finansijski instrumenti i MSFI 15 - Poslovni prihodi od ugovora sa kupcima odlažu i biće primjenjive od 1. januara 2024. godine. Društvo je dobrovoljno primijenilo navedene Međunarodne Standarde Finansijskog Izvještavanja.

Finansijski iskazi su sastavljeni u skladu sa konvencijom istorijskog troška, osim ako je drugačije navedeno u računovodstvenim politikama.

Zvanična valuta u Crnoj Gori i funkcionalna valuta Društva je Euro (EUR).

2.1.1. Načelo stalnosti poslovanja

Finansijski iskazi su sastavljeni u skladu sa konceptom nastavka poslovanja, koji pretpostavlja da će Društvo nastaviti da posluje tokom neograničenog vremenskog perioda u predvidljivoj budućnosti.

U periodu izrade finansijskih iskaza, u toku je vojni konflikt između Ukrajine i Rusije. S tim u vezi, između ostalog, došlo je do nepredviđenog rasta tržišnih cijena sirovina, goriva i ostalih energenata, kao i povećane volatilnosti deviznih kurseva, pa je teško procijeniti dalji razvoj tržišnih cijena i ključnih makroekonomskih pokazatelja. Društvo kontinuirano prati i analizira trenutnu situaciju i njene potencijalne uticaje na poslovanje, uključujući sve potencijalne uticaje na načelo stalnosti poslovanja. Na osnovu trenutno raspoloživih informacija, ne može se sa pouzdanošću procijeniti trajanje konfliktka, a samim tim ni obim uticaja koji može imati na poslovanje Društva. Međutim, organizaciona osnova Društva je stabilna i Društvo je spremno da se suoči sa novim izazovima. Finansijska struktura Društva je stabilna i likvidnost je na visokom nivou, što daje dodatnu sigurnost u neizvjesnoj situaciji. U skladu sa tim, na osnovu trenutno dostupnih informacija, Društvo smatra da nema značajnog uticaja ovog konfliktka na finansijske iskaze za tekuću godinu i da ne postoji materijalna neizvjesnost u vezi sa sposobnošću Društva da nastavi svoje poslovanje.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.1. Osnov za sastavljanje finansijskih izvještaja (nastavak)

2.1.2. Izmjene i dopune MSFI čije su stupanje na snagu i primjena obavezni u 2022. godini

- MSFI 3 Poslovne kombinacije; MRS 16 Nekretnine, postrojenja i oprema; MRS 37 Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina kao i godišnja poboljšanja 2018-2020 (dopune)

Izmjene su na snazi za godišnje periode izvještavanja koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2022. godine, uz dozvoljenu raniju primjenu. Odbor za međunarodne računovodstvene standarde je izdao izmjene MSFI uskog opsega na sledeći način:

- MSFI 3 Poslovne kombinacije (dopune) ažurira referencu u MSFI 3 Konceptualni okvir za finansijsko izvještavanje bez mijenjanja računovodstvenih zahtjeva za poslovne kombinacije.
- MRS 16 Nekretnine, postrojenja i oprema (dopune) zabranjuje da preduzeće od troškova nekretnina, postrojenja i opreme odbije iznose primljene po osnovu prodaje artikala proizvedenih dok kompanija priprema sredstvo za njegovo korišćenje. Umjesto toga, kompanija će prepoznati takav prihod od prodaje i vezane troškove u bilansu uspjeha.
- MRS 37 Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina (dopune) navodi koje troškove preduzeće uključuje u određivanju troškova ispunjavanja ugovora u cilju procjene da li je ugovor štetan.
- Godišnja poboljšanja 2018-2020 dovode do manjih izmjena na MSFI 1 Prva primjena Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja, MSFI 9 Finansijski instrumenti, MRS 41 Poljoprivreda i Ilustrativni primjeri za MSFI 16 Lizing.

Društvo je ocijenilo da usvajanje izmjena ovog standarda nisu imale uticaj na finansijske iskaze Društva.

- MSFI 16 Najmovi – COVID-19 olakšice za najam nakon 30. juna 2021. godine (Izmjene i dopune)

Izmjene i dopune primjenjuju se za godišnja izvještajna razdoblja koja počinju na ili nakon 1. aprila 2021. godine pri čemu je ranija primjena dopuštena u finansijskim izvještajima koji još nisu odobreni za objavu na datum izdavanja izmjena i dopuna. U martu 2021. godine, Odbor za MSFI-jeve izmijenio je i dopunio uslove vezane za praktične olakšice najmoprimcima, koje su nastale kao izravna posljedica pandemije COVID-19, od primjene smjernica o računovodstvu modifikacije najma iz MSFI-ja 16. Nastavno na izmjene i dopune, praktične olakšice sad se primjenjuju na najmove za koje svako smanjenje plaćanja najma utiče samo na plaćanja koja su izvorno dospjela na datum 30. juna 2022. godine ili prije njega, uz uslov da su svi ostali uslovi primjene praktične olakšice zadovoljeni.

Društvo je ocijenilo da usvajanje izmjena ovog standarda nisu imale uticaj na finansijske iskaze Društva.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.1. Osnov za sastavljanje finansijskih izvještaja (nastavak)

2.1.3. Standardi koji su izdati ali još nisu stupili na snagu i nisu ranije usvojeni

- MSFI 10 Konsolidovani finansijski izvještaji i MRS 28 Investicije u pridružene entitete i zajednička ulaganja: Prodaja aktive između investitora i zavisnog društva (izmjene)

Izmjene ukazuju na poznato neslaganje zahtjeva u MSFI 10 i onih u MRS 28, vezanih za prodaju ili unošenje aktive između investitora i njegovih zavisnih društava i zajedničkih ulaganja. Glavna posledica izmjena odnosi se na to da je ukupan gubitak ili dobitak priznat kada transakcija tangira poslovanje (bez obzira da li je riječ o zavisnom društvu ili ne). Djelimičan dobitak ili gubitak je priznat kada transakcija tangira aktivu koja ne predstavlja biznis, čak i kada je ova aktiva dio zavisnog društva. U decembru 2015. godine Odbor za međunarodne računovodstvene standarde odložio je datum primjene ovog standarda na neodređeno vrijeme čekajući ishod istraživanja vezano za primjenu metoda učešća. Društvo je ocijenilo da usvajanje izmjena ovog standarda neće imati uticaj na finansijske iskaze Društva.

- MRS 1 Presentacija finansijskih izvještaja: Klasifikacija kratkoročnih i dugoročnih obaveza (dopune)

Izmjene i dopune su na snazi za godišnje izvještajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2024. godine, uz dozvoljenu raniju primjenu, i obavezu da se primenjuju retrospektivno u skladu sa MRS 8. Cilj izmjena je da razjasni principe u MRS 1 za klasifikaciju obaveza na kratkoročne i dugoročne. Izmjenama je pojašnjeno značenje prava na odlaganje izmirenja obaveza, uslov da ovo pravo postoji na kraju izvještajnog perioda, da namjera menadžmenta ne utiče na klasifikaciju na kratkoročne i dugoročne obaveze, da opcije druge ugovorne strane koje bi mogle da dovedu do izmirenja obaveza prenosom sopstvenih instrumenata kapitala entiteta ne utiču na klasifikaciju na kratkoročnu i dugoročnu obavezu. Takođe, izmjene i dopune preciziraju da samo kovenante sa kojima entitet mora biti usklađen na ili prije datuma izvještavanja mogu uticati na klasifikaciju obaveze. Dodatna objelodanjivanja su takođe potrebna za dugoročne obaveze koje proizilaze iz kreditnih aranžmana koji su predmet usaglašenosti sa kovenantama u roku od dvanaest mjeseci nakon datuma izveštavanja. Društvo je ocijenilo da usvajanje izmjena ovog standarda neće imati uticaj na finansijske iskaze Društva.

- MRS 8 Računovodstvene politike, promjene u računovodstvenim procjenama i pogreške: Definicija računovodstvenih procjena (dopune)

Izmjene stupaju na snagu za godišnje izvještajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. godine, uz dozvoljenu raniju primjenu i primjenjuju se na promjene u računovodstvenim politikama i promjene računovodstvenih procjena koje se dešavaju na ili nakon početka tog perioda. Izmjenama se uvodi nova definicija računovodstvenih procjena, definisanih kao novčani iznosi u finansijskim izvještajima koji su predmet nesigurnosti pri odmjeravanju. Takođe, dopunama se pojašnjava šta su promjene u računovodstvenim procjenama i kako se one razlikuju od promjena računovodstvenih politika i ispravki grešaka.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.1. Osnov za sastavljanje finansijskih izvještaja (nastavak)

2.1.3. Standardi koji su izdati ali još nisu stupili na snagu i nisu ranije usvojeni (nastavak)

- MRS 12 Porezi na dobit: Odloženi porez vezan za imovinu i obaveze koje nastaju iz jedinstvene transakcije (Izmjene i dopune)

Izmjene su na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. godine, uz dozvoljenu raniju primjenu. Izmjene sužavaju obim i daju dalja pojašnjenja u vezi sa izuzetkom za početno priznavanje prema MRS 12 i preciziraju kako kompanije treba da obračunavaju odloženi porez u vezi sa imovinom i obavezama koje proističu iz jedne transakcije, kao što su lizing i obaveze vraćanja u prvobitno stanje. Izmjene i dopune pojašnjavaju da kada su plaćanja kojima se izmiruje obaveza odbitna za poreske svrhe, stvar je prosuđivanja, uzimajući u obzir važeći poreski okvir, da li se takvi odbici mogu za poreske svrhe pripisati obavezi ili povezanoj komponenti imovine. Prema izmjenama, izuzetak od početnog priznavanja se ne primjenjuje na transakcije koje pri početnom priznavanju dovode do jednakih oporezivih i odbitnih privremenih razlika. Primjenjuje se samo ako priznavanje lizing sredstva i obaveze zakupa (ili obaveze za vraćanje imovine u prvobitno, uključujući sa tom obavezom povezano sredstvo) dovode do oporezivih i odbitnih privremenih razlika koje nisu jednake.

- MRS 1 Presentacija finansijskih izvještaja i MSFI Izveštaj iz prakse 2: Objelodanjivanje računovodstvenih politika (dopune)

Izmjene i dopune stupaju na snagu za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. godine, uz dozvoljenu raniju primjenu. Izmjene daju smjernice o primjeni koncepta procjene materijalnosti na objelodanjivanje računovodstvenih politika. Posebno, izmjene MRS 1 zamjenjuju zahtjev za objelodanjivanjem „značajnih“ računovodstvenih politika sa zahtjevom za objelodanjivanjem „materijalnih“ računovodstvenih politika. Takođe, uputstva i ilustrativni primjeri su dodati u Izveštaj iz prakse kako bi pomogli u primjeni koncepta materijalnosti prilikom donošenja procjena o objelodanjivanju računovodstvenih politika. Društvo je ocijenilo da usvajanje izmjena ovog standarda neće imati uticaj na finansijske iskaze Društva.

- MSFI 16 Najmovi: Obaveza za najam u povratnom najmu (Izmjene i dopune)

Izmjene su na snazi za godišnje izvještajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2024. godine, uz dozvoljenu raniju primjenu. Izmjene i dopune imaju za cilj da poboljšaju zahtjeve koje prodavac-zakupac koristi u odmjeravanju obaveze za lizing koja proizilazi iz transakcije prodaje i povratnog zakupa u MSFI 16, dok se ne mijenja računovodstveni tretman zakupa koji nije u vezi sa transakcijama prodaje i povratnog lizinga. Konkretno, prodavac-zakupac određuje „lizing plaćanja“ ili „revidirana lizing plaćanja“ na takav način da prodavac-zakupac ne priznaje bilo kakav iznos dobitka ili gubitka koji se odnosi na pravo korišćenja koje zadržava. Primjena ovih zahtjeva ne sprečava prodavca-zakupca da prizna, u bilansu uspjeha, bilo kakav dobitak ili gubitak u vezi sa djelimičnim ili potpunim raskidom zakupa. Prodavac-zakupac primjenjuje izmjenu retrospektivno u skladu sa MRS 8 na transakcije prodaje i povratnog zakupa koje su sklopljene nakon datuma početne primjene, što je početak godišnjeg izvještajnog perioda u kojem je entitet prvi put primijenio MSFI 16. Društvo je ocijenilo da usvajanje izmjena ovog standarda neće imati uticaj na finansijske iskaze Društva.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.2. Izvještavanje o segmentima

Poslovni segmenti se izvještavaju na način koji je konzistentan sa internim izvještavanjem za potrebe glavnog donosioca poslovnih odluka. Glavni donosilac poslovnih odluka koji je odgovoran za raspodjelu resursa i procjenu rezultata poslovanja poslovnih segmenata je identifikovan kao Izvršni direktor koji donosi strateške i poslovne odluke čiji finansijski uticaj na godišnjem nivou ne prelazi 500.000 eura (osim u slučajevima izuzetaka kao što su ugovori sa korisnicima telekomunikacionih i povezanih usluga i sl.) dok poslovne odluke sa finansijskim uticajem iznad 500.000 eura donosi Odbor direktora. Izvršni direktor je formirao Menadžment komitet, savjetodavni organ, čiji su članovi direktori sektora u Društvu. Posljedično, u Društvu ne postoje segmenti koji se mogu identifikovati jer se sve relevantne odluke donose na nivou Društva, kao jedinstvene poslovne jedinice.

2.3. Preračunavanje stranih valuta

Zvanična valuta u Crnoj Gori i funkcionalna valuta Društva je Euro (EUR).

Transakcije u stranoj valuti se preračunavaju u funkcionalnu valutu primjenom deviznih kurseva važećih na dan transakcije. Pozitivne i negativne kursne razlike nastale iz izmirenja takvih transakcija i iz preračuna monetarnih sredstava i obaveza izraženih u stranim valutama na kraju godine, iskazane su u okviru finansijskih prihoda/(rashoda) u izvještaju o ukupnom rezultatu.

2.4. Nefinansijska sredstva

2.4.1 Nekretnine i oprema

Nekretnine i oprema Društva iskazani su po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrijednosti i trošak po osnovu obezvrijeđenja.

Nabavna vrijednost nekretnine i opreme se sastoji od nabavne vrijednosti sredstva, uključujući uvozne dažbine i povezane takse, svih direktno povezanih troškova (uključujući polaganje kablova do prostorija pretplatnika, troškove neophodne za puštanje u rad datog sredstva, troškove pozajmljivanja) umanjene za eventualne popuste, a uvećane za troškove stavljanja sredstva van upotrebe, ukoliko je neophodno. Trošak takođe uključuje i interno generisani rad za pojedine stavke nekretnina i opreme.

Naknadni troškovi se uključuju u nabavnu vrijednost sredstva ili se priznaju kao posebno sredstvo, u zavisnosti od toga što je primjenljivo, samo kada postoji vjerovatnoća da će Društvo u budućnosti imati ekonomsku korist od tog sredstva i ako se njegova vrijednost može pouzdano utvrditi. Svi drugi troškovi tekućeg održavanja terete bilans uspjeha perioda u kome su nastali.

Dobici i gubici po osnovu otuđenja sredstva utvrđuju se kao razlika između novčanog priliva i knjigovodstvene vrijednosti i iskazuju se u bilansu uspjeha u okviru 'Ostalih poslovnih prihoda i/ili Troškova poslovanja'.

Nekretnine i oprema u pripremi obuhvataju rad trećih lica kao i interno generisani rad za nekretnine i opremu koja još nijesu završena. Ova stavka uključuje ulaganja izvršena (ali ne i završena) u tekućoj i/ili prethodnim finansijskim godinama. Po kompletiranju ovih sredstava, odnosni iznosi iskazani kao dati avansi ili nekretnine i oprema u pripremi se priznaju kao nekretnine i oprema.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.4. Nefinansijska sredstva (nastavak)

2.4.1 Nekretnine i oprema (nastavak)

Kada sredstva u sebi sadrže elemente i materijalne i nematerijalne imovine, u odabiru računovodstvenog tretmana u skladu sa MRS 16 Nekretnine, postrojenja i oprema ili MRS 38 Nematerijalna ulaganja, rukovodstvo procjenjuje koji je element značajniji za sredstvo i u zavisnosti od toga vrši klasifikaciju.

Zemljište se ne amortizuje. Amortizacija drugih sredstava se obračunava primjenom proporcionalne metode kako bi se rasporedila njihova nabavna vrijednost do njihove rezidualne vrijednosti tokom njihovog procijenjenog vijeka trajanja, kao što slijedi:

Glavne grupe nekretnina i opreme	Procijenjeni korisni vijek (godina)
Zgrade	40
Pristupne mreže	20-26
Prenosni sistemi i oprema za prenos	10
Fiksna i mobilna oprema (Bazne stanice, telefonske centrale i ostala oprema)	7-9
Korisnička i ostala oprema	5-8
Telekomunikaciona oprema	5-6
Serveri	5
Računari i računarska oprema	3-4

Rezidualna vrijednost i korisni vijek upotrebe sredstva se revidiraju, i po potrebi koriguju, na datum svakog bilansa stanja.

Knjigovodstvena vrijednost sredstva svodi se odmah na njegovu nadoknadivu vrijednost ukoliko je knjigovodstvena vrijednost veća od njegove procijenjene nadoknadive vrijednosti.

Imovina s pravom upotrebe (MSFI 16 standard): Društvo iznajmljuje razno, kao npr. kancelarijski prostor, telekomunikacionu opremu, zemljište itd. Društvo raspoređuje naknadu u ugovor o zakupu i komponente koje nisu u zakupu na temelju njihovih relativnih samostalnih cijena. Za zakup nekretnina za koje je Društvo zakupoprimac, Društvo je odlučilo da ne razdvaja komponente zakupa i komponente koje nisu zakup, a umjesto toga ih obračunava kao jednu komponentu zakupa.

Imovina koja proizlazi iz zakupa se inicijalno mjeri prema osnovi sadašnje vrijednosti.

Imovina s pravom upotrebe se mjeri prema trošku koji se sastoji od sljedećeg:

- iznos početnog mjerenja obaveze o zakupu,
- sva plaćanja zakupa izvršena na dan ili prije početka datuma,
- svi početni direktni troškovi,
- trošak obnove imovine do stanja navedenog u ugovoru o zakupu.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.4. Nefinansijska sredstva (nastavak)

2.4.1 Nekretnine i oprema (nastavak)

Imovina s pravom upotrebe se amortizuje linearno. Period amortizacije se određuje na osnovu kraćeg perioda između očekivanog vijeka trajanja sredstva (prikazan u tabeli dolje) i roka zakupa.

Glavne grupe nekretnina i opreme	Procijenjeni korisni vijek (godina)
Zgrade	40
Oprema	10 do 26

2.4.2 Nematerijalna ulaganja

a) *Goodwill*

Goodwill nastaje po osnovu biznis kombinacija i predstavlja višak novčane vrijednosti koji se prenosi kroz učešće tj. udio Društva u neto fer vrijednosti identifikovanih sredstava, obaveza i potencijalnih obaveza stečenog zavisnog pravnog lica. Društvo je prepoznalo goodwill prilikom sticanja zavisnog pravnog lica Internet Crna Gora d.o.o., 7. marta. 2005. godine koji je naknadno pripojen Društvu. Provjera umanjenja vrijednosti goodwill-a vrši se jednom godišnje ili češće ukoliko događaji ili izmijenjene okolnosti ukažu na eventualno postojanje umanjenja vrijednosti. Metodologija obračuna umanjenja vrijednosti je detaljnije opisana u Napomeni 4.b.

b) *Licence*

Troškovi u vezi sa sticanjem dugoročnih licenci za frekvencije se kapitalizuju. Korisni vijek upotrebe licenci određen je na osnovu osnovnog sporazuma i amortizuje se pravolinijski u periodu od dostupnosti za komercijalnu upotrebu do isteka inicijalne licence. Periodi obnavljanja ugovora su uzeti u obzir prilikom inicijalnog određivanja korisnog vijeka samo u slučaju da je izvjesno da će uslovi u novom ugovoru ostati nepromijenjeni bez značajnih troškova.

Sadašnja vrijednost budućih godišnjih plaćanja koja se odnose na prava korišćenja se takođe kapitalizuju ako su kriterijumi priznavanja licence na koju se plaćanje odnosi ispunjeni (kriterijum identifikacije, kontrole, vjerovatnih budućih ekonomskih benefita, pouzdana mjerljivost troškova). U suprotnom se priznaju kao troškovi poslovanja u godini u kojoj je nastala obaveza plaćanja.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.4. Nefinansijska sredstva (nastavak)

2.4.2 Nematerijalna ulaganja (nastavak)

c) Kompjuterski softveri

Zasebno stečeni softveri iskazuju se po istorijskoj nabavnoj vrijednosti. Softveri imaju ograničen vijek trajanja i iskazuju se po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrijednosti.

Stečene licence za računarski softver kapitalizuju se u iznosu troškova nastalih po osnovu sticanja i stavljanja u upotrebu odnosnog softvera. Ovi troškovi se amortizuju tokom njihovog procijenjenog vijeka upotrebe.

Troškovi vezani za održavanje kompjuterskog softvera priznaju se kao trošak u trenutku nastanka. Troškovi razvoja koji se mogu direktno pripisati dizajniranju i testiranju prepoznatljivih i jedinstvenih softverskih proizvoda koje kontroliše Društvo, priznaju se kao nematerijalna imovina kada su ispunjeni sljedeći kriterijumi:

- tehnički je moguće kompletirati softverski proizvod tako da bude dostupan za upotrebu;
- rukovodstvo namjerava da kompletira softverski proizvod i da ga koristi ili prodaje;
- postoji mogućnost korišćenja ili prodaje softverskog proizvoda;
- može se pokazati kako će softverski proizvod generisati moguće buduće ekonomske koristi;
- na raspolaganju su adekvatni tehnički, finansijski i drugi resursi za završetak razvoja i za korišćenje ili prodaju softverskog proizvoda; i
- trošak koji se može pripisati softverskom proizvodu tokom njegovog razvoja može se pouzdano izmjeriti.

Troškovi koji se mogu direktno povezati sa softverom se kapitalizuju i priznaju kao njegov dio uključujući troškove razvoja od strane zaposlenih kao i adekvatan procenat fiksnih troškova. Troškovi vezani za održavanje kompjuterskih softverskih programa priznaju se kao trošak u periodu u kome nastanu.

Ostali troškovi razvoja koji ne ispunjavaju ove kriterijume priznaju se kao trošak u trenutku nastanka. Troškovi razvoja koji su prethodno priznati kao trošak ne priznaju se kao sredstvo u narednom periodu.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.4. Nefinansijska sredstva (nastavak)

2.4.2 Nematerijalna ulaganja (nastavak)

d) Prava na distribuciju

Društvo priznaje troškove sticanja prava na distribuciju kao nematerijalnu imovinu na početku trajanja ugovora. Društvo je utvrdilo sljedeće uslove koji moraju biti ispunjeni kako bi se ugovori sa pružaocima prava na distribuciju mogli priznati kao nematerijalna imovina: trajanje ugovora mora biti duže od godinu dana, trošak je određen ili odrediv, ugovorna prava moraju biti trajna i troškovi iz ugovora su neizbježni. Priznata imovina po tim ugovorima se amortizuje tokom trajanja ugovora. Ugovori prava na distribuciju koji ne zadovoljavaju kriterijume za kapitalizaciju priznaju se kao trošak i prikazani su unutar ostalih troškova.

Amortizacija nematerijalne imovine, osim goodwill-a, se obračunava po linearnoj metodi od trenutka kada su sredstva stavljena u funkciju i primjenjuje se u toku ekonomskog vijeka trajanja sredstava kao što slijedi:

Nematerijalna ulaganja	Korisni vijek (godina)
Telekomunikaciona licenca - (obavljanje javnih fiksnih telekomunikacionih usluga)	25
Telekomunikaciona licenca - (obavljanje međunarodnog saobraćaja)	23
IPTV licenca	10
Licenca za mobilnu telefoniju	15
3G-4G licenca	15
Kupljeni softveri	5-10
Softveri, pravo na distribuciju i ostala nematerijalna ulaganja	2-5 ili u skladu sa trajanjem ugovora

2.4.3. Umanjenje vrijednosti nefinansijskih sredstava

Sredstva sa neograničenim korisnim vijekom upotrebe ne podliježu amortizaciji i testiraju se na umanjeње vrijednosti jednom godišnje. Za sredstva koja podliježu amortizaciji provjera da li je došlo do umanjenja njihove vrijednosti vrši se kada događaji ili izmijenjene okolnosti ukažu da knjigovodstvena vrijednost možda neće biti nadoknadiva. Gubitak zbog umanjenja vrijednosti se priznaje u visini iznosa za koji je knjigovodstvena vrijednost sredstva veća od njegove nadoknadive vrijednosti. Nadoknadiva vrijednost je vrijednost veća od fer vrijednosti sredstva umanjene za troškove prodaje i vrijednosti u upotrebi. Za svrhu procjene umanjenja vrijednosti, sredstva se grupišu na najnižim nivoima na kojima mogu da se utvrde odvojeni prepoznatljivi novčani tokovi (jedinice koje generišu gotovinu). Nefinansijska sredstva, osim goodwill-a, kod kojih je došlo do umanjenja vrijednosti revidiraju se na svaki datum izvještavanja zbog mogućeg ukidanja efekata umanjenja vrijednosti.

Rukovodstvo godišnje vrši procjenu da li postoje pokazatelji umanjenja vrijednosti. Nijesu identifikovani pokazatelji umanjenja vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme i nematerijalne imovine na dan i za godine završene 31. decembra 2022 i 31. decembra 2021.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.5. Finansijska sredstva

Sva sredstva se klasifikuju i mjere kako je opisano u nastavku:

Kratkoročna imovina	Kategorija mjerenja
Novac i novčani ekvivalenti (depoziti...)	Amortizovani trošak/Raspoloživo za prodaju
Potraživanja od kupaca i ostala imovina	Amortizovani trošak/Raspoloživo za prodaju
Dati krediti i ostala potraživanja	Amortizovani trošak/Raspoloživo za prodaju
Dugoročna imovina	Kategorija mjerenja
Potraživanja od kupaca i ostala imovina	Amortizovani trošak/Raspoloživo za prodaju
Dati krediti i ostala potraživanja	Amortizovani trošak/Raspoloživo za prodaju

Poslovni model odražava način na koji Društvo upravlja imovinom u cilju generisanja novčanih tokova - bez obzira da li je cilj Društva: (i) isključivo prikupljanje ugovornih novčanih tokova od imovine ("držati radi naplate ugovornih novčanih tokova",) ili (ii) da sakupi i ugovorne novčane tokove i novčane tokove koji proizilaze iz prodaje imovine ("držati radi naplate ugovornih novčanih tokova i prodavati") ili, ako nijedna od (i) i (ii) nije primenljiva, finansijska sredstva su klasifikovana kao dio "drugog poslovnog modela i mjereno na FVTPL (fer vrijednost kroz račun dobitka ili gubitka)".

Dužnički instrumenti

Za mjerenje dužničkih instrumenata važno je koji poslovni model se odnosi na svaki od njih, i da li imaju karakteristike običnog zajma, tj. da li njihovi novčani tokovi čine isključivo kamatu i glavnice. Ako imaju ove karakteristike i ako se ne prodaju po poslovnom modelu, ali se drže do dospelosti, moraju se mjeriti po amortizovanoj vrijednosti. Ako poslovni model ima za cilj prodaju i djelimično držanje takvih instrumenata, oni se mjere po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit uz naknadnu reklasifikaciju u račun dobiti i gubitka. U svim drugim slučajevima, finansijska sredstva se mjere po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka.

Prebijanje finansijskih instrumenata

Finansijska sredstva i obaveze kao što su potraživanja i obaveze od roaminga se prebijaju a neto iznos se izvještava u bilansu stanja kada postoji zakonski osnov za prebijanje priznatih iznosa i kada postoji namjera da se obaveze poravnaju na neto osnovi, ili da se istovremeno realizuju sredstva i izmire obaveze.

Izvršenje prava ne smije zavisiti od budućih događaja i mora biti izvršeno u normalnom toku poslovanja i u slučaju neizvršenja obaveza, insolventnosti ili bankrota Društva ili druge ugovorne strane.

2.6. Zalihe

Zalihe se vrednuju po nižoj od nabavne vrijednosti i neto prodajne vrijednosti. Nabavna vrijednost podrazumijeva sve troškove nabavke i ostale troškove koje podrazumijevaju dovođenje zaliha u upotrebno stanje. Neto prodajna vrijednost je cijena po kojoj zalihe mogu biti prodate u normalnim uslovima poslovanja, nakon umanjenja cijene za troškove prodaje.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.7. Akcijski kapital

Obične akcije se klasifikuju kao kapital.

2.8. Dividende

Obaveze za dividende akcionarima Društva se evidentiraju kao obaveze i odbitna stavka kapitala (zadržane dobiti) u finansijskim iskazima Društva, u onom periodu u kom je isplata dividendi odobrena od strane Skupštine.

2.9. Odloženi porez i tekući porez na dobit

Troškovi poreza za period uključuju tekući i odloženi porez. Porez se priznaje u bilansu uspjeha.

Tekući porez na dobit se obračunava u skladu sa usvojenom poreskom regulativom na dan sastavljanja Izvještaja o Finansijskom položaju. Rukovodstvo periodično procjenjuje poreske pozicije sa osvrtnom na situacije definisane usvojenom poreskom regulativom i gdje ima osnova Rukovodstvo određuje rezervisanja za iznose koje očekuje da će platiti Upravi prihoda i carina.

Odloženi porez na dobit je obezbijeđen u potpunosti, korišćenjem metoda obaveze, koji se usredsređuje na privremene razlike koje se pojavljuju između poreske osnovice dijela imovine ili obaveza i njihovih knjigovodstvenih iznosa u finansijskim iskazima. Odloženi porez na dobit se određuje korišćenjem poreskih stopa (i zakonima koji regulišu porez na dobit) koje su u primjeni ili za koje se očekuje da će biti u primjeni u periodu kada se sredstvo realizuje ili obaveza izmiruje.

Odložena sredstva i obaveze po osnovu poreza na dobit se prebijaju u slučajevima gdje je postojalo zakonsko pravo na netiranje tekućih poreskih sredstava i tekućih poreskih obaveza i kada se odložena poreska sredstva i obaveze odnose na porez na dobit obračunat od strane istih poreskih organa.

2.10. Porezi, doprinosi i druge dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja

Porezi, doprinosi i druge dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja Društva uključuju poreze na nekretnine, doprinose na teret poslodavca po osnovu zarada, kao i razne ostale poreze i doprinose plaćene na osnovu republičkih i opštinskih propisa. Sve gore navedene vrste poreza i doprinosa uključuju se u Izvještaj o ukupnom rezultatu u dijelu "Troškovi poslovanja".

2.11. Naknade zaposlenima

a) Kratkoročne naknade zaposlenima

Kratkoročne naknade zaposlenima se priznaju kao tekući rashod u periodu kada su zaposleni obavljali svoje usluge. To uključuje plate, doprinose za socijalno osiguranje, bonuse, plaćeni odmor, i druge beneficije i ostale poreske nadoknade. Uplate definisanom penzionom Fondu priznaju se kao rashod u periodu u kojem su ostvareni od strane zaposlenog.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.11. Naknade zaposlenima (nastavak)

b) Porezi i doprinosi za osiguranje socijalne sigurnosti zaposlenih

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, Društvo je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima, kojima se osigurava socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Društvo je također, obavezno da od bruto plata zaposlenih obustavi doprinose i da ih, u ime zaposlenih, uplati fondovima. Doprinosi na teret poslodavca i doprinosi na teret zaposlenog se knjiže na teret rashoda perioda na koji se odnose i priznaju se u okviru Troškova zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda. Društvo nema daljih obaveza, po ovim osnovama, prema zaposlenima osim mjesečne uplate doprinosa državnom fondu.

Društvo nema pravne ili izvedene obaveze da plaća druge doprinose ukoliko državni penzionirani fond ne posjeduje dovoljno sredstava da isplati nadoknade svim zaposlenima koje su vezane za njihov radni vijek u tekućem ili ranijim periodima.

c) Otpremnine za odlazak u penziju

Društvo je u obavezi da isplaćuje zaposlenom otpremninu prilikom odlaska u penziju u visini 12 najnižih cijena rada kod Društva. Otpremnina se isplaćuje na dan odlaska u penziju, a najkasnije u roku od 30 dana od dana prestanka radnog odnosa. Uslovi za odlazak u penziju regulisani su Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju pri čemu je Zakonom o radu propisano da zaposlenom radni odnos prestaje po sili zakona kad zaposleni navrši 66 godina života i najmanje 15 godina staža osiguranja, ako se poslodavac i zaposleni drugačije ne sporazumiju.

Definisana obaveza isplate naknada po osnovu otpremnina obračunava se godišnje od strane nezavisnog ovlašćenog aktuara korišćenjem metoda projektovanih jedinica kreditiranja. Aktuarski dobici i gubici proistekli iz prethodnih korekcija i promjena u aktuarskim očekivanjima se priznaju u okviru ostalog sveobuhvatnog prihoda/rashoda u periodu u kome su nastali. Troškovi naknada zaposlenih stečenih po osnovu izvršenog rada se priznaju kao trošak u vrijeme koje je ranije od sljedećih datuma:

- i. u trenutku izmjene plana, ili
- ii. kada Društvo priznaje troškove vezane za restrukturiranje ili otpremnine

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.11. Naknade zaposlenima (nastavak)

d) Jubilarne nagrade

U skladu sa kolektivnim ugovorom, Društvo ima obavezu plaćanja zaposlenom po osnovu jubilarnih nagrada za rad ostvaren u društvu. Iznos po zaposlenom za jubilarne nagrade odgovara ukupnom broju godina radnog odnosa zaposlenog kako je prikazano u donjoj tabeli:

Godine radnog staža u Društvu	Iznos u Eur
10	100
20	200
30	300
39	400

Obaveze po osnovu jubilarnih nagrada se obračunavaju na isti način kao obaveze po osnovu otpremnina za odlazak u penziju, osim za aktuarske dobitke i gubitke proistekle iz jubilarnih plaćanja, kao i troškovi naknada zaposlenih stečenih po osnovu izvršenog rada se priznaju direktno u izvještaju o ukupnom rezultatu u periodu u kojem su nastali.

e) Stambeni krediti

Stambeni krediti predstavljaju dugoročne kredite odobrene zaposlenima za stambene potrebe. Priznavanje i klasifikacija stambenih kredita su opisani u Napomeni 4.c) - Umanjenje vrijednosti stambenih kredita.

f) Otpremnine za prestanak radnog odnosa

Otpremnine za prestanak radnog odnosa dospijevaju za isplatu kada Društvo okonča radni odnos zaposlenog prije datuma ispunjavanja uslova za dobijanje otpremnine za odlazak u penziju ili kada zaposleni prihvati u bilo koje vrijeme da mu dobrovoljno prestane radni odnos u zamjenu za isplatu otpremnine. Društvo priznaje otpremnine za prestanak radnog odnosa kao trošak, kada je odlučeno da se raskine ugovor o radu sa postojećim zaposlenim na osnovu detaljnog formalnog plana bez mogućnosti povratka na posao ili u slučaju kada je potrebno obezbijediti otpremnine za prestanak radnog odnosa kao rezultat ponude zaposlenima napravljene kako bi se ohrabrio dobrovoljni prestanak radnog odnosa. Naknade koje dospijevaju nakon više od 12 mjeseci nakon datuma Izvještaja o finansijskom položaju se diskontuju i svode na njihovu sadašnju vrijednost. Otpremnine su obračunate na osnovu posebnih uslova sadržanih u detaljnom formalnom planu koji je komuniciran zaposlenima.

g) Program varijabilnih bonusa

Kompanija je 2015. godine uvela četvorogodišnji LTI program za viši menadžment. Bonus će biti isplaćen na kraju perioda, u zavisnosti od prethodno definisanih ciljeva. U toku 2022. godine isplaćeno je EUR 18.400 pomenutih bonusa (2021: EUR 8.600).

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.12 Obaveze iz poslovanja i ostale obaveze

Obaveze iz poslovanja i ostale obaveze se u momentu inicijalnog priznavanja iskazuju po fer vrijednosti, a kasnije se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti korišćenjem efektivne kamatne stope.

Amortizovana vrijednost obaveza prema dobavljačima je jednaka njihovoj fer vrijednosti, uslijed kratkog roka dospijanja.

2.13. Rezervisanja i potencijalne obaveze

Rezervisanja se priznaju i vrše kada Društvo ima zakonsku ili ugovorenu obavezu kao rezultat prošlih događaja, kada je vjerovatno da će odliv resursa koji stvaraju ekonomske dobiti biti potreban da se izmiri obaveza i kada se može pouzdano procijeniti iznos obaveze. Rezervisanja se ne priznaju za buduće poslovne gubitke.

Rezervisanja se odmjeravaju po sadašnjoj vrijednosti izdataka koji će nastati kada se takve obaveze izmire korišćenjem stope prije oporezivanja koja odražava tekuće tržišne procjene vremenske vrijednosti novca i rizika specifičnih za obavezu. Povećanje rezervisanja uslijed isteka vremena priznaje se kao rashod po osnovu kamata.

Troškovi rezervisanja se priznaju u Izvještaju o ukupnom rezultatu. Kada je rezervisanje neiskorišćeno, ono se otpušta na teret iste pozicije bilansa uspjeha za koju je originalno napravljeno. Rezervisanja za obaveze koje se očekuju da će se desiti u stranoj valuti se priznaju u izvještajnoj valuti po važećem kursu, dok se promjene na rezervisanjima pod uticajem promjene kursa priznaju na teret Ostalih finansijskih troškova u neto iznosu.

Potencijalna obaveza je obaveza koja proizilazi iz prošlih događaja i čije će postojanje biti potvrđeno kroz dešavanje ili nedešavanje jednog ili više nesigurnih događaja koji nijesu u potpunosti pod kontrolom Društva; ili tekuća obaveza koja proizilazi iz prošlih događaja ali nije prepoznata jer nije vjerovatno da će odliv sredstava biti potreban da riješi obavezu ili iznos obaveze ne može biti pouzdano izmjeren. Nema rezervisanja po pitanju potencijalnih obaveza.

2.14. Prihodi

a) Priznavanje prihoda

Prihodi nastaju tokom redovnog poslovanja Društva.

Model od pet koraka, u skladu sa MSFI 15, koji se primjenjuje za priznavanje prihoda od ugovora sa korisnicima je:

Korak 1: Identifikovanje ugovora sa klijentom

Korak 2: Identifikovanje obaveza izvršenja u ugovoru

Korak 3: Određivanje cijene transakcije

Korak 4: Raspoređivanje cijene transakcije na obaveze izvršenja u ugovoru

Korak 5: Priznavanje prihoda kada (ili kao) subjekt ispunjava obavezu izvršenja

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.14. Prihodi (nastavak)

Prihodi se priznaju za svaku pojedinačnu obavezu u ugovoru u visini cijene transakcije alocirane na tu obavezu. Cijena transakcije je iznos naknade u ugovoru na koji Društvo očekuje da ima pravo u zamjenu za prenos obećane robe ili usluga kupcu. Za ugovore koji sadrže više od jedne obaveze izvršenja (aranžmani sa višestrukim elementima), kompanija raspoređuje cijenu transakcije na te obaveze izvršenja na relativnoj bazi pojedinačne prodajne cijene. Samostalna prodajna cijena (SSP) je cijena po kojoj bi Kompanija prodala obećanu robu ili uslugu odvojeno kupcu.

Raspodjela na osnovu relativne samostalne prodajne cijene vrši se na sljedeći način: Samostalna prodajna cijena obaveze izvršenja podijeljena je sa zbirom pojedinačnih prodajnih cijena svih obaveza izvršenja. Ovaj odnos se tada množi sa cijenom transakcije. Rezultat je relativna samostalna prodajna cijena.

Prihodi se priznaju kada su obaveze izvršenja zadovoljene prenošenjem kontrole obećane robe ili usluge na kupca. Kontrola dobra (npr. prodaja opreme) prenosi se kada se roba isporuči kupcu, kupac ima punu diskreciju u odnosu na robu i ne postoji neispunjena obaveza koja bi mogla uticati na kupčevo prihvatanje robe. Isporuka se vrši kada je roba otpremljena na određenu lokaciju, a rizici zastarjelosti i gubitka su prenešeni na kupca. Kontrola dobra se obično prenosi u trenutku.

Kontrola usluga (npr. Prodaja telekomunikacionih usluga, usluga održavanja, prodaje licenci itd.) prenosi se tokom vremena ili u određenom trenutku, što utiče na evidentiranje prihoda. Prihodi od pružanja usluga priznaju se u obračunskom periodu u kojem su usluge pružene.

Dugoročna potraživanja klijenata (npr. od prodaje terminalne opreme na rate), ugovorena imovina ili ugovorene obaveze treba da se priznaju po sadašnjoj vrijednosti ako je finansijska komponenta značajnija u odnosu na ukupnu vrijednost ugovora (tj. uključujući one servisne obaveze koje ne sadrže finansijsku komponentu). Društvo, prema principima Deutsche Grupe, smatra značajnom komponentom finansiranja samo ako je ista iznad 5%. Shodno tome, komponente finansiranja ispod 5% za dugoročna potraživanja, ugovornu imovinu ili ugovorne obaveze su nematerijalne i ne uzimaju se u obzir.

U Društvu se MSFI 15 primjenjuje na portfolije ugovora kao i na pojedinačne ugovore. Standard se primjenjuje na portfolija ugovora za proizvode masovnog tržišta.

Portfolija su definisana u okviru svakog relevantnog poslovnog područja i postavljeni su na osnovu zajedničkih zahtjeva za prilagođavanje za pojedinačne ugovore.

Razlika između relativne samostalne prodajne cijene hardvera i cijene transakcije za hardver prepoznaje se na početku ugovora kao prilagođavanje „Subvencionisani hardver“. Subvencionisano prilagođavanje hardvera definiše preraspodjelu između prihoda od hardvera i prihoda od usluga. Povećava poziciju „prihodi od hardvera“ i poziciju „ugovorna imovina“ na početku ugovora. Nadalje smanjuje poziciju „prihodi od usluga“ tokom preostalog perioda trajanja ugovora uz umanjenje vrijednosti „ugovorne imovine“ tokom minimalnog trajanja ugovora.

Funkcija usklađivanja za popuste na naknade za usluge prilagođava neravnomjerna plaćanja uzrokovana popustima i / ili promocijama. To znači da su za ovu funkciju usklađivanja relevantni samo popusti koji dovode do neravnomjernog plaćanja. Minimalni ugovorni rok i period popusta određuju linearnu raspodelu tokom ugovornih perioda. Do prilagođavanja usluge dolazi u periodima u kojima je popust aktivan. Ova funkcija prilagođavanja povećava pozicije „prihodi od usluga“ i „ugovornu imovinu“ za period kada se pruža popust, a smanjuje navedene pozicije nadalje tokom minimalnog trajanja ugovora.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.15. Lizing

2.15.1. Obaveze za zakup

Obaveze koje proizlaze iz zakupa se inicijalno mjere na osnovu sadašnje vrijednosti. Obaveze za zakup uključuju neto sadašnju vrijednost slijedećih zakupa:

- fiksna plaćanja (uključujući varijabilna neizbježna plaćanja), umanjena za sve eventualne podsticaje,
- varijabilno plaćanje zakupa koje se temelji na indeksu ili stopi, inicijalno mjereno indeksom ili stopom na dan početka,
- iznosi za koje se očekuje da će ih Društvo platiti u okviru garancija za rezidualnu vrijednost
- cijenu moguće otkupne opcije ako je razumno izvjesno da će Društvo iskoristiti tu opciju, i,
- plaćanje penala za raskid zakupa, ako termin zakupa odražava Društvo koje koristi tu opciju.

Opcije za produženje i raskid su uključene u brojne ugovore o najmu imovine i opreme. Ti uslovi se koriste kako bi se maksimalizirala operativna fleksibilnost u pogledu upravljanja imovinom koja se koristi u poslovanju Društva. Većinu opcija produženja i otkaza može koristiti samo Društvo, a ne zakupodavac. Opcije produženja (ili razdoblje nakon opcija za raskid) uključene su u rok zakupa samo ako je razumno sigurno da će se zakup produžiti (ili neće ukinuti). Plaćanja zakupa koja se izvršavaju pod razumno određenim opcijama produženja takođe su uključena u mjerenje obaveze. Plaćanja zakupa diskontuju se korišćenjem kamatne stope koja je implicirana u zakupu. Ako se ta stopa ne može lako utvrditi, što je većinom slučaj za zakupe Društva, koristi se stopa Društva, koja je stopa koju bi Društvo moralo platiti da pozajmljuje sredstva potrebna za dobijanje imovine slične vrijednosti s imovinom s pravom korištenja u sličnom ekonomskom okruženju sa sličnim okolnostima i uslovima.

Kako bi se odredila kamatna stopa, Društvo:

- gdje je to moguće, koristi nedavno finansiranje od treće strane koje je primio pojedinačni zakupoprimalac kao polaznu tačku, prilagođenu da odražava promjene u uslovima finansiranja od primanja finansiranja od treće strane,
- koristi nadogradnju koja započinje bezrizičnom kamatnom stopom prilagođenom kreditnom riziku

Plaćanja zakupa raspoređuju se između glavnih i finansijskih troškova. Finansijski troškovi terete se za dobitak ili gubitak tokom perioda zakupa tako da se stvara konstantna periodična kamata na preostali saldo obaveze za svaki period.

2.15.2. Operativni zakup

Kad je Društvo najmodavac u najmu koji ne prenosi znatne rizike i koristi povezane s vlasništvom najmoprimalca (tj. operativni zakup), plaćanja najma iz operativnog najma priznaje se kao ostali prihod po linearnoj metodi.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.16. Prihodi/rashodi od kamata

Prihodi i rashodi po osnovu kamata knjiže se u korist Izvještaja o ukupnom rezultatu u obračunskom periodu na koji se odnose, korišćenjem metode efektivne kamatne stope.

3. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM

3.1 Faktori finansijskog rizika

Poslovne aktivnosti Društva izlažu Društvo različitim finansijskim rizicima, uključujući kreditni rizik, rizik likvidnosti, rizik promjene deviznih kurseva i rizik kamatnih stopa. Društvo ne koristi derivativne finansijske instrumente niti bilo koje druge instrumente obezbjeđenja od ovih rizika.

Društvo kao cjelina i njegovi sastavni organizacioni djelovi su obavezni da kreiraju procjene rizika u skladu sa Direktivom Društva o upravljanju rizicima. Svi odgovorni u Društvu su obavezni da izvještavaju o novim rizicima u skladu sa dinamikom njihovog nastajanja, kao i o značajnim promjenama postojećih, identifikovanih, rizika.

3.2 Kreditni rizik

Kreditni rizik se odnosi na gotovinu i gotovinske ekvivalente, depozite kod banaka i kreditnu izloženost prema korisnicima. Kreditni rizik predstavlja rizik da će jedna ugovorna strana izazvati finansijski gubitak drugoj, jer neće uspjeti da ispunji svoje obaveze.

Principi upravljanja kreditnim rizikom usaglašeni su politikom rizika matične kompanije Društva. Da bi izbjegli značajnu koncentraciju kreditnog rizika, kratkoročni plasmani su plasirani u različitim bankama. Banke se biraju na osnovu: ukupne vrijednosti, tržišnog učešća, kreditnog rejtinga kod Moody i S&P. Većina depozita smještena je u najbolje banke na domaćem tržištu koje preko matičnih banaka imaju visoke ocjene (A ili B). Rukovodstvo Društva vjeruje da je adekvatno procijenilo nadoknadivost kompanijskih depozita položenih kod banaka. Upravljanje kreditnim rizikom uključuje sastavljanje izvještaja o upravljanju sredstvima koji se podnose višem rukovodstvu sa svim neophodnim podacima o gotovini i kratkoročnim plasmanima.

3.3. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja rizik da preduzeće neće uspjeti da ispunji svoje obaveze vezane za finansijske obaveze.

Odjeljenje trezora vrši praćenje pozicija likvidnosti Društva na nedjeljnom nivou i izvještava Finansijskom direktoru mjesečno. Rizik likvidnosti menadžment održava na osnovu visokog iznosa gotovine i gotovinskih ekvivalenata, kao i bankarskih depozita. Dospijeće obaveza je manje od godinu dana, osim za dio dugoročnih obaveza koje se tiču prava na distribuciju TV sadržaja i obaveza za zakupe, koje dospijevaju u periodu preko 12 mjeseci, u zavisnosti na koji period je ugovor potpisan.

3. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

3.4 Valutni rizik

Društvo je izloženo limitiranim rizicima deviznih valuta, najviše u dijelu Specijalnih prava vučenja i US dolara, korišćenih za obračun dijela međunarodnih prihoda i rashoda po osnovu ostvarenog telekomunikacionog saobraćaja. Rukovodstvo nema zvaničnu politiku upravljanja deviznim rizikom u odnosu na svoju funkcionalnu valutu. Stope inostranog deviznog kursa obezbeđuje Grupa, na osnovu zvaničnih dnevnih publikacija deviznih kurseva. Odjeljenje trezora Društva redovno vrši monitoring fluktuacije deviznih kurseva.

3.5 Rizik kamatne stope

Društvo ima ograničene kamatonosne pozajmice. Kamatonosna aktiva predstavlja kredite odobrene zaposlenima po fiksnim kamatnim stopama (Napomene 2.5, 4 i 7) i kratkoročne bankarske depozite.

Društvo pomno prati trenutne tržišne stope kako bi umanjilo negativne efekte značajnih kretanja tržišnih stopa. Kamatni rizik u vezi sa kratkoročnim bankarskim depozitima minimiziran je zbog fiksnih kamatnih stopa, koje se ne mogu mijenjati tokom ugovorenog perioda. Pored toga, ako Društvo povuče sredstva prije dospijeca, ne naplaćuje se zatezna kamata.

3.6 Fer vrijednost

Rukovodstvo koristi tehnike vrednovanja po fer vrijednosti u određivanju naplativosti stambenih kredita. Društvo posjeduje hipoteke nad predmetnim nekretninama koje su uzete kao obezbjeđenje za kredite date zaposlenima. Navedene hipoteke se razlikuju po tipu i veličini i locirane su u različitim djelovima Crne Gore. Fer vrijednost ovih sredstava nije moguće pouzdano izmjeriti na kraju svakog izvještajnog perioda iz razloga što ne postoji dovoljno tržišnih informacija na osnovu kojih bi se vrednovanje sprovelo. U određivanju naplativosti stambenih kredita i fer vrijednosti kolaterala, rukovodstvo koristi procjene opisane u napomeni 4.c).

3.7. Upravljanje rizikom kapitala

Namjera Društva u okviru upravljanja kapitalnim rizikom jeste obezbjeđivanje nastavka poslovanja na neodređeno vrijeme sa ciljem isplate prihoda većinskim vlasnicima i beneficija ostalim akcionarima i održavanje optimalne strukture kapitala sa ciljem smanjenja nabavne vrijednosti kapitala.

Kako bi se održala postojeća ili dalje prilagodila struktura kapitala, Društvo može da prilagodi iznos dividendi koje se isplaćuju vlasnicima, vraća ulog vlasnicima, emituje nove akcije ili da prodaje imovine da bi se smanjila dugovanja. Takođe, Društvo kontroliše da li je njen kapital iznad minimalnih zakonskih zahtjeva (EUR 25.000). Budući da je Društvo poslovalo sa dobitkom, ne postoji mogućnost da se nivo njenog kapitala spusti ispod onog koji je zakonski regulisan.

Društvo ne raspolaže pozajmljenim sredstvima, te zato ne nadgleda odnos sopstvenog kapitala i pozajmljenih sredstava.

Ukupni kapital, kojim Društvo upravlja, iznosi EUR 140.254.927 na dan 31. decembar 2022. godine (31. Decembra 2021: EUR 140.743.527).

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PROSUĐIVANJA

Prezentacija finansijskih izvještaja zahtijeva od rukovodstva Društva korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentirane vrijednosti sredstava i obaveza i objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda.

Procjene i vrednovanja se konstantno provjeravaju, oslanjajući se na prethodna iskustva i druge faktore, uključujući realna očekivanja razvoja budućih događaja. U pojedinim slučajevima Društvo se oslanja na mišljenje nezavisnih stručnjaka. Društvo vrši procjene i pretpostavke uzimajući u obzir buduće događaje. Rezultirajuće računovodstvene procjene će, po definiciji, rijetko biti jednake stvarnim rezultatima. Procjene i pretpostavke, koje nose značajan rizik uzrokovanja materijalnih razlika, su razmotrene u tekstu koji slijedi:

a) Korisni vijek trajanja sredstava

Određivanje korisnog vijeka trajanja sredstava se zasniva na prethodnom iskustvu sa sličnim sredstvima, kao i na anticipiranom tehničkom razvoju i promjenama na koje utiče veliki broj ekonomskih ili industrijskih faktora. Adekvatnost određenog korisnog vijeka trajanja se preispituje na godišnjem nivou ili kada god postoji indikacija da je došlo do značajne promjene faktora koji su predstavljali osnov za određivanje korisnog vijeka trajanja. Vjerujemo da su računovodstvene procjene koje se odnose na određivanje korisnog vijeka trajanja sredstava, od izuzetnog značaja, obzirom da uključuju pretpostavke o tehnološkom razvoju u inovativnoj industriji. Zbog materijalne značajnosti stalne imovine u okviru aktive Izvještaja o finansijskom položaju, uticaj bilo kakvih promjena na navedene procjene korisnog vijeka trajanja mogu materijalno značajno uticati na finansijski položaj i ostvareni poslovni rezultat. Na primjer, ukoliko Društvo smanji korisni vijek trajanja za 10%, doći će do dodatnog povećanja troškova amortizacije na godišnjem nivou u iznosu od EUR 2.523 hiljada (2021: EUR 2.670 hiljada).

b) Obezvrijeđenje goodwill-a

Test obezvrijeđenja goodwill-a se vrši jednom godišnje ili češće. Nadoknadi iznos operativnog segmenta (CGU) je obračunat na bazi fer vrijednosti umanjenoj za troškove prodaje, određene diskontovanjem projektovanog 10-godišnjeg toka gotovine CGU. Mjerenja CGU zasnivaju se na projekcijama za desetogodišnji period koje se zasnivaju na finansijskim planovima koje je odobrilo rukovodstvo i koriste se u interne svrhe. Odabrani period projektovanja odražava pretpostavke za kratkoročni i srednjoročni razvoj tržišta i odabran je u cilju postizanja stabilnog stanja u poslovnim izgledima neophodnim za izračunavanje trajnih anuiteta. Ovo stabilno stanje može se uspostaviti samo na osnovu ovog horizonta planiranja, posebno zbog ponekad dugih investicionih ciklusa u telekomunikacionoj industriji i planiranih i dugoročno očekivanih investicija. Ove pretpostavke sadrže visok stepen procjene, što nosi potencijalni rizik pogrešnog obračuna upotrebne vrijednosti, ukoliko bi se dokazalo da korišćenje pretpostavke nijesu reprezentativne. Rukovodstvo koristi najbolje procjene zasnovane na pretpostavkama i očekivanjima tržišnih učesnika, uzimajući u obzir slične transakcije i razvoj industrije.

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI ISKAZI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PROSUĐIVANJA (nastavak)

b) Obezvrijeđenje goodwill-a (nastavak)

Na dan 31. decembra 2022. i 31. decembra 2021. godine goodwill je alociran na jedinice koje generišu gotovinu Društva identifikovane u skladu sa poslovnim segmentima. Nadoknadivi iznos jedinica koje generišu gotovinu Društva je određen na osnovu proračuna fer vrijednosti umanjenoj za troškove prodaje poslije oporezivanja koji su određeni na osnovu CAPM (capital asset pricing model) korišćenjem prosječne beta grupe; stopa rizika se primjenjuje primjenom Svensson metoda uvećanom za iznos rizika zemlje; ratio zaduženosti je usaglašen sa prosječnim stopama zaduženosti posmatranih telekomunikacionih kompanija; i debt risk premium je u liniji sa prosječnom premijom grupe. Stopa rasta je usklađena sa dugoročnom prosječnom stopom rasta u telekomunikacionoj industriji. Nadoknadivi iznos je određen za jedinicu koja generiše gotovinu na kojoj je goodwill alociran, a ne direktno za goodwill.

Glavne pretpostavke koje su korišćene za obračun fer vrijednosti umanjene za troškove prodaje prikazane su u pregledu koji slijedi:

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
EBITDA	40,6%	41,7%
Stopa rasta	1,0%	1,0%
Diskontna stopa	8,75%	7,47%

Rukovodstvo je utvrdilo planiranu EBITDA na osnovu ranijih rezultata i očekivanja u razvoju tržišta. Korišćena prosječna stopa rasta je konzistentna sa procjenama uključenim u izvještaje o industriji. Diskontne stope su prikazane poslije oporezivanja i reflektuju specifične rizike vezane za odgovarajuće segmente.

Ukoliko se diskontna stopa poveća/smanji za 0,5% sa ostalim nepromijenjenim pretpostavkama, procijenjena vrijednost kapitala će se smanjiti/povećati za EUR 217 hiljada ili EUR 243 hiljada, retrospektivno, što ne bi rezultiralo priznavanjem obezvrjeđenja imovine.

Ukoliko se stopa rasta poveća/smanji za 0,5% sa ostalim nepromijenjenim pretpostavkama, procijenjena vrijednost kapitala će se povećati/smanjiti za EUR 36 hiljada ili EUR 34 hiljada, retrospektivno. Promjene u ovim pretpostavkama ne bi rezultirale priznavanjem obezvrjeđenja imovine.

Ukoliko se stopa EBITDA poveća/smanji za 2%, sa ostalim nepromijenjenim pretpostavkama, procijenjena vrijednost kapitala bi se povećala / smanjila za EUR 1,21 miliona EUR. Promjena pretpostavke ne bi rezultirala priznavanjem obezvrjeđenja imovine.

c) Obezvrijeđenje potraživanja iz poslovnih odnosa i ostalih potraživanja

Obezvrijeđenje potraživanja iz poslovnih odnosa i ostalih potraživanja je zasnovano na bazi očekivanih iznosa gubitaka koji nastaju kao posljedica nemogućnosti naših korisnika da redovno izmiruju svoje dospelje obaveze.

Umanjenje finansijske imovine - ispravka finansijske imovine za očekivani kreditni gubitak (u daljem tekstu ECL). Društvo, na osnovu predviđanja, procenjuje ECL za dužničke instrumente mjerene po principu amortizacionog troška (osim kredita datih zaposlenima) i za ugovornu imovinu. Društvo mjeri ECL i priznaje neto gubitke od umanjenja vrijednosti finansijskih i ugovornih sredstava na svaki datum izvještavanja.

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PROSUĐIVANJA (nastavak)

c) Obezbjeđenje potraživanja iz poslovnih odnosa i ostalih potraživanja (nastavak)

Mjerenje ECL odražava: (i) nepristrasan i vjerovatnoćom ponderisan iznos koji se utvrđuje vrijednovanjem niza mogućih ishoda, (ii) vremensku vrijednost novca i (iii) sve razumne i podržane informacije koje su dostupne bez nepotrebnih troškova i napora na kraju svakog perioda izvještavanja o prošlim događajima, trenutnim uslovima i prognozama budućih uslova. Dužnički instrumenti mjereni u AC, trgovinska i druga potraživanja, dati zajmovi i ugovorna imovina predstavljeni su u izvještaju o finansijskom položaju umanjenom za ispravku ECL-a. Društvo primjenjuje pojednostavljeni pristup za umanjene trgovanja i potraživanja od zakupa. Za ostala finansijska sredstva Društvo primjenjuje model umanjenja vrijednosti zasnovan na tri nivoa promjena u kreditnom kvalitetu od početnog priznavanja. Finansijski instrument koji kod početnog priznavanja nije umanjen kreditom klasifikovan je kao Faza 1. Finansijska imovina u Fazi 1 ima svoj ECL izmjeren u iznosu jednakom dijelu životnog doba ECL koji je rezultat nepodmirenih događaja koji su mogući u narednih 12 mjeseci ili do ugovorenog dospeljeća, ako je kraće („12 mjeseci ECL“). Ako Društvo identifikuje značajan porast kreditnog rizika od početnog priznavanja, sredstvo se prenosi u Fazu 2 i njegova ECL se mjeri po ECL-u tokom životnog vijeka, odnosno do ugovornog dospeljeća, ali uzimajući u obzir očekivana plaćanja unaprijed, ako postoji („Doživotna ECL“). Ako Društvo utvrdi da je finansijsko sredstvo obezbjeđeno (korisnik kasni sa plaćanjima, kompanija je u finansijskim problemima), sredstvo se prenosi u Fazu 3 i njegov ECL se mjeri kao doživotni ECL. Koristi se pretpostavka 120 dana kašnjenje plaćanja kao osnov za obezbjeđivanje sredstva.

Umanjenje vrijednosti stambenih kredita: Umanjenje stambenih kredita temelji se na individualnoj procjeni.

Kada zaposleni još uvijek radi u Društvu, rizik potraživanja se smatra veoma malim iz razloga što Društvo oduzima mjesečnu ratu od mjesečne plate zaposlenih.

Bivši zaposleni nakon odlaska iz Društva i dalje imaju obavezu da nastave da plaćaju stambene kredite, a njihov kredit je već pokriven hipotekom / obezbjeđenjem. Društvo redovno umanjuje vrijednost hipoteka, prilagođava njihovu vrijednost situaciji na tržištu. U slučajevima bivših zaposlenih kreditni rizik po Društvo je veći.

U procjeni nadoknade potraživanja po osnovu stambenih zajmova kolateralizovanih hipotekama na imovini, rukovodstvo koristi fer vrijednost obezbjeđenja koja je utvrđena na početku stambenih kredita od strane treće agencije za procjenu. Za stambene kredite isplaćene tokom godina ekspanzije tržišta nekretnina, rukovodstvo primjenjuje odbitke od 50% do 100% fer vrijednosti kolaterala (za zemljište). Umanjenje vrijednosti se priznaje za punu izloženost koja predstavlja razliku između knjigovodstvene vrijednosti zajma i fer vrijednosti obezbjeđenja umanjene za umanjene vrijednosti. Kada je knjigovodstvena vrijednost potraživanja po osnovu stambenih kredita ispod početne fer vrijednosti kolaterala, ne obračunava se umanjene vrijednosti.

Na datum 31.12.2022. godine stambeni krediti su vrednovani u skladu sa gore opisanim. Međutim, ovo nije osnovna djelatnost Društva, jer isto nije finansijska institucija i princip je ograničen na određeni broj odobrenih kredita.

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI ISKAZI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

5. NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOŠKA SREDSTVA

	Zemljište i objekti	Postrojenja i oprema	Ostala oprema	Materijalna imovina u pripremi	Ukupno
Nabavna vrijednost					
Početno stanje, 1. januar 2021.	34.810.589	178.535.464	5.386.827	3.365.724	222.098.604
Povećanja	3.751.546	6.484.582	521.002	129.863	10.886.992
Prenos	-	230.422	(53)	(239.792)	(9.422)
Otuđenja i rashodovanja	(811.093)	(3.130.199)	(360.470)	(10.881)	(4.312.644)
Stanje, 31. Decembar 2021.	37.751.042	182.120.269	5.547.306	3.244.914	228.663.530
Početno stanje, 1. januar 2022.	37.751.042	182.120.269	5.547.306	3.244.914	228.663.530
Povećanja	822.518	6.843.853	244.335	3.397.688	11.308.395
Prenos	(3.603)	279.558	4.369	(277.445)	2.880
Otuđenja i rashodovanja	(551.453)	(8.538.555)	(275.610)	-	(9.365.619)
Stanje, 31. Decembar 2022.	38.018.504	180.705.125	5.520.400	6.365.157	230.609.186
Ispravka vrijednosti					
Početno stanje, 1. januar 2021.	(15.026.496)	(128.820.488)	(3.177.296)	-	(147.024.279)
Amortizacija za period (napomena 21)	(3.373.684)	(11.417.332)	(550.420)	-	(15.341.437)
Prenos	-	(2)	2	-	-
Otuđenja i rashodovanja	460.168	2.983.556	345.283	-	3.789.007
Stanje, 31. Decembar 2021.	(17.940.012)	(137.254.266)	(3.382.431)	-	(158.576.709)
Početno stanje, 1. januar 2022.	(17.940.012)	(137.254.266)	(3.382.431)	-	(158.576.709)
Amortizacija (napomena 21)	(3.139.385)	(9.963.967)	(461.088)	-	(13.564.440)
Prenos	-	-	-	-	-
Otuđenja i rashodovanja	337.639	8.512.366	275.562	-	9.125.568
Stanje, 31. Decembar 2022.	(20.741.758)	(138.705.867)	(3.567.957)	-	(163.015.581)
Sadašnja vrijednost					
31. Decembar 2022. godine	17.276.746	41.999.258	1.952.443	6.365.157	67.593.604
31. Decembar 2021. godine	19.811.029	44.866.002	2.164.875	3.244.914	70.086.821

U sadašnju vrijednost zemljišta i objekata je uključeno zemljište u vrijednosti od EUR 66.965 i građevinski objekti u iznosu EUR 260.916 za koje Društvo ne posjeduje kompletnu dokumentaciju vezanu za vlasničke listove nad zemljištem i objektima u navedenom iznosu. Društvo je u postupku pribavljanja vlasničkih listova za ovo zemljište i građevinske objekte nad kojima posjeduje kontrolu.

Pregled korisnog vijeka je urađen tokom 2022 godine. Rezultati uticaja su nematerijalni.

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI ISKAZI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

5. NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOŠKA SREDSTVA (nastavak)

U skladu sa članom 92. Zakona o elektronskim komunikacijama i člana 5 Pravilnika o metodologiji računanja neto troška pružanja Univerzalnog servisa, Crnogorski Telekom, kao pružalac univerzalnog servisa, ima pravo na nadoknadu neto troška uslijed pružanja Univerzalnog servisa ako on predstavlja neopravdano finansijsko opterećenje. U 2022. godini nije bilo ulaganja po ovom osnovu.

Društvo iznajmljuje prostor, prodajna mjesta, opremu (MSFI 16). Ugovori o zakupu obično se sklapaju na određeni period, ali mogu imati opcije produženja kako je već opisano.

Od 1. januara 2019. zakupi se priznaju kao imovina sa pravom korišćenja i odgovarajuća obaveza od dana kada zakupljena imovina postane dostupna za upotrebu Društvu. Kao takva uključena je u gore prikazanu tabelu u okviru definisanih kategorija, zajedno sa ostalom materijalnom imovinom (nekretnine, zemljište, ostala oprema...) na sledeći način:

5.1 IMOVINA SA PRAVOM KORIŠĆENJA

	Zemljište i objekti	Postrojenja i oprema	Ostala oprema	Ukupno
Nabavna vrijednost				
Početno stanje, 1. januar 2021.	9.372.898	3.989.437	1.159.208	14.521.543
Povećanja	3.738.136	190.458	52.915	3.981.508
Otuđenja i rashodovanja	(340.261)	(177.115)	-	(517.376)
Stanje, 31. Decembar 2021.	12.770.773	4.002.780	1.212.123	17.985.675
Pocetno stanje,1.januar 2022.	12.770.773	4.002.780	1.212.123	17.985.676
Povećanja	806.451	318.255	-	1.124.706
Otuđenja i rashodovanja	(524.643)	(37.911)	(97.786)	(660.340)
Stanje, 31.Decembar 2022.	13.052.581	4.283.124	1.114.337	18.450.042
Ispravka vrijednosti				
Početno stanje, 1. januar 2021.	(5.662.021)	(793.896)	(109.492)	(6.565.410)
Amortizacija (napomena 21)	(2.664.521)	(484.644)	(55.261)	(3.204.426)
Otuđenja i rashodovanja	297.946	30.471	-	328.418
Stanje, 31. Decembar 2021.	(8.028.596)	(1.248.069)	(164.753)	(9.441.418)
Pocetno stanje,1.januar 2022.	(8.028.596)	(1.248.069)	(164.753)	(9.441.418)
Amortizacija (napomena 21)	(2.439.342)	(522.391)	(55.262)	(3.016.995)
Otuđenja i rashodovanja	327.542	11.724	-	339.266
Stanje, 31.Decembar 2022.	(10.140.396)	(1.758.736)	(220.015)	(12.119.147)
Sadašnja vrijednost				
31. Decembar 2022. godine	2.912.185	2.524.388	894.321	6.330.894
31. Decembar 2021. godine	4.742.177	2.754.711	1.047.369	8.544.257

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI ISKAZI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

6. NEMATERIJALNA ULAGANJA

	Goodwill	Koncesije, patenti licence i slična prava	Nematerijalna ulaganja u pripremi	Ukupno
Nabavna vrijednost				
Početno stanje, 1. januar 2021.	941.624	116.129.742	3.239.448	120.310.814
Povećanje	-	9.272.923	2.215.274	11.488.196
Prenos	-	203.346	(193.925)	9.422
Otuđenje	-	(4.310.722)	-	(4.310.722)
Stanje, 31. Decembar 2021.	941.624	121.295.289	5.260.797	127.497.710
Početno stanje, 1. januar 2022.	941.624	121.295.289	5.260.796	127.497.710
Povećanje	-	2.825.890	3.384.921	6.210.810
Prenos	-	1.567.975	(1.570.855)	(2.880)
Otuđenje	-	(2.891.757)	-	(2.891.757)
Stanje, 31. Decembar 2022.	941.624	122.797.397	7.074.862	130.813.883
Ispravka vrijednosti				
Početno stanje, 1. januar 2021.	-	(73.729.256)	-	(73.729.256)
Amortizacija (napomena 21)	-	(11.354.957)	-	(11.354.957)
Otuđenje	-	4.310.722	-	4.310.722
Stanje, 31. Decembar 2021.	-	(80.773.491)	-	(80.773.491)
Početno stanje, 1. januar 2022.	-	(80.773.491)	-	(80.773.491)
Amortizacija (napomena 21)	-	(11.668.424)	-	(11.668.424)
Otuđenje	-	2.891.757	-	2.891.757
Stanje, 31. Decembar 2022.	-	(89.550.158)	-	(89.550.158)
Sadašnja vrijednost				
31. Decembar 2022. godine	941.624	33.247.239	7.074.862	41.263.725
31. Decembar 2021. godine	941.624	40.521.798	5.260.797	46.724.219

Kapitalizovana prava na distribuciju TV sadržaja prezentovana u kategoriji Koncesije, patenti, licence i slična prava iznose EUR 3.142.372.

Pregled korisnog vijeka je urađen tokom 2022. godine, bez materijalnih uticaja na finansijske iskaze Društva.

6. NEMATERIJALNA ULAGANJA (nastavak)

Najznačajnije licence su prikazane u tekstu ispod:

Telekomunikaciona licenca fiksne telefonije

Dana 1. januara 2002. godine Agencija za Elektronske Komunikacije i Poštansku djelatnost Crne Gore ("Agencija") je izdala Društvu licencu za obavljanje javnih fiksnih telekomunikacionih usluga na period od 25 godina. Sadašnja vrijednost licence sa stanjem na dan 31. decembra 2022. godine iznosi EUR 1.108.782 (2021: EUR 1.380.321).

U skladu sa Pravilnikom o izmjenama i dopunama uputstava o utvrđivanju visine naknade za registraciju i licence telekomunikacionih operatora i pružalaca telekomunikacionih servisa od 5. novembra 2004. godine, Ministarstvo ekonomije Vlade Crne Gore propisalo je i posebnu jednokratnu naknadu za obavljanje međunarodnog saobraćaja. Navedena naknada plaća se jednokratno u iznosu utvrđenom od strane Agencije. Licenca za obavljanje međunarodnog saobraćaja je odobrena na period od 23 godine. Sadašnja vrijednost licence sa stanjem na dan 31. decembra 2022. godine iznosi EUR 367.347 (2021: EUR 543.673).

Licenca za obavljanje javnih fiksnih telekomunikacionih usluga se kapitalizuje i amortizuje ravnomjerno tokom procijenjenog vijeka korišćenja licence.

Agencija za elektronske medije je u decembru 2017. godine izdala odobrenje Društvu za pružanje audiovizuelne medijske usluge (AVM) na zahtjev i pravo da pruža tu uslugu posredstvom kablovske i javne mobilne elektronske komunikacione mreže. Odobrenje je izdato sa periodom važenja od deset godina. Društvo je dužno da plaća Agenciji godišnju naknadu za pružanje AVM usluge. Društvo je kapitalizovalo navedenu licencu. Sadašnja vrijednost licence sa stanjem na dan 31. decembra 2022. godine iznosi EUR 716.104 (2021: EUR 859.325).

Telekomunikaciona licenca mobilne telefonije

Dana 28. Marta 2007 godine Agencija je dodijelila Društvu 3G licencu na period od 15 godina. Sadašnja vrijednost licence sa stanjem na dan 31. decembra 2022. godine iznosi EUR 0 (2021: EUR 53.334).

Dana 9. Avgusta 2016 godine Agencija je dodijelila Društvu telekomunikacionu licencu za frekvencije 800 MHz, 900 MHz, 1800 MHz, 2 GHz i 2,6 GHz za teritoriju Crne Gore koja je validna od Septembra 2016 na period od petnaest godina u iznosu od EUR 27.331.000. Sadašnja vrijednost licence sa stanjem na dan 31. decembra 2022. godine iznosi EUR 16.618.942 (2021: EUR 18.181.069).

U okviru gore navedenih licenci, dana 13. januara 2022. godine Agencija je dodijelila Društvu telekomunikacionu licencu za frekvenciju 2,6 GHz za teritoriju Crne Gore za period februar 2022 – septembar 2031.godine u iznosu od EUR 350.000.

Licenca za obavljanje javnih mobilnih telekomunikacionih usluga se kapitalizuje i amortizuje ravnomjerno tokom procijenjenog vijeka korišćenja licence.

Društvo je u obavezi da plati Agenciji godišnju nadoknadu po više osnova: vršenje poslova regulacije i nadzora tržišta elektronskih komunikacija, korišćenje odobrenih brojeva i adresa, korišćenjem odobrenih radio-frekvencija itd. Nadoknade su uključene u segment "ostali poslovni rashodi" i na dan 31 decembar 2022 iznose EUR 1.238.464 (2021: EUR 1.365.251).

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI ISKAZI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

6. NEMATERIJALNA ULAGANJA (nastavak)

Goodwill

U skladu sa Odlukom Odbora direktora Društva od 19. februara 2004. godine i 7. marta 2005. godine, Telekom je iskoristivši pravo preče kupovine zaključio ugovor o kupovini dijela kapitala Interneta Crna Gora d.o.o., Podgorica za iznos EUR 1.750.000 2004. godine i EUR 435.700 2005. godine, čime je postao vlasnik 100% kapitala Internet Crna Gora d.o.o. Sadašnja vrijednost Goodwill-a sa stanjem na dan 31. decembra 2022. godine je EUR 941.624 (2021: EUR 941.624). Društvo je sproveo test obezvrjeđenja, koji je imao za rezultat u većoj naknadivoj vrijednosti od sadašnje, potvrđujući da nema efekata obezvrjeđenja (Napomena 4).

7. DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI I DUGOROČNA POTRAŽIVANJA

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Stambeni krediti dati zaposlenima	2.834.629	3.111.677
Stambeni krediti dati bivšim zaposlenima	2.943.645	3.284.303
Unaprijed plaćene beneficije zaposlenima	616.943	703.228
Ispravka vrijednosti kredita datih zaposlenima	(1.247.001)	(1.047.508)
Ukupno dugoročna finansijska ulaganja	5.148.216	6.051.700
Dugoročna potraživanja od kupaca	3.215.486	2.422.014
Unaprijed plaćen zakup GSM lokacija	114.940	143.003
Ugovorna imovina MSFI 15 (napomena 9.1)	301.524	297.625
Ugovorna provizija MSFI 15 (napomena 9.1)	409.578	429.735
Ukupno ostali dugoročni finansijski plasmani i potraživanja	4.041.528	3.292.378
Ukupno	9.189.744	9.344.078

Unaprijed plaćene beneficije zaposlenima predstavljaju razliku između tržišne kamatne stope i kamatne stope po kojoj je Društvo dalo kredit zaposlenom. Uticaj unaprijed plaćenih beneficija zaposlenima na ukupni rezultat u 2022. godini iznosi 80.989 EUR (2021: 95.697 EUR).

Kreditni krediti zaposlenima

Od 2007. do 2020. godine, u skladu sa statutom Društva i Pravilnikom o ispunjavanju uslova stanovanja zaposlenih, Operativni odbor kompanije donio je odluku da odobri stambene kredite zaposlenima. U navedenom periodu po ovom osnovu ukupno je isplaćeno EUR 14.316.368. Ovi krediti su odobreni na rok otplate od 7 do 20 godina i izdavani su po godišnjim kamatama u rasponu od 0% do 2%. Ukupan iznos odobrenih kredita po zaposlenom kreće se od EUR 5.000 do 75.000.

Društvo je dobilo hipoteke na stambenim stambenim jedinicama u kojima su živjeli korisnici kredita i na drugim nekretninama, kako bi se blagovremeno obezbijedile otplate kredita. Kreditni kvalitet dobijenih hipoteka procjenjuje profesionalni procjenjivač po izboru Društva, a tržišna/procijenjena vrijednost obezbijedjenja ne smije biti niža od odobrenog stambenog kredita.

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI ISKAZI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

7. DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI I DUGOROČNA POTRAŽIVANJA (nastavak)

Dospijeća nediskontovanih dugoročnih kredita odobrenih zaposlenima prikazana su u pregledu koji slijedi:

	Iznosi u EUR	
	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
- od dvije do pet godina	3.685.232	3.975.675
- od šest do deset godina	2.896.000	3.210.541
- preko deset godina	653.519	907.882
Nediskontovani krediti dati zaposlenima i bivšim zaposlenima	7.234.751	8.094.098
Diskont	(1.456.477)	(1.698.118)
Fer vrijednost kredita datih zaposlenima i bivšim zaposlenima	5.778.274	6.395.980

Dugoročna potraživanja od kupaca se odnose na potraživanja od prodaje opreme EUR 3.215.486 (2021: EUR 2.422.014) pojedinačnim kupcima na period od 24 mjeseca.

Dospijeća nediskontovanih dugoročnih potraživanja od kupaca prikazana su u pregledu koji slijedi:

	Iznosi u EUR	
	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Dugoročna potraživanja (12-24 mjeseca)	3.215.486	2.422.014
Nediskontovana dugoročna potraživanja od kupaca	3.215.486	2.422.014
Diskont	-	-
Fer vrijednost dugoročnih potraživanja od kupaca	3.215.486	2.422.014

8. ZALIHE I DATI AVANSI

	Iznosi u EUR	
	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Zalihe materijala (kablovi, žice i ostali materijal)	237.602	293.770
Zalihe za preprodaju	2.292.033	1.951.372
Ispravka vrijednosti zastarjelih zaliha	(952.186)	(840.752)
Gotovi proizvodi i roba	1.339.847	1.110.620
Dati avansi	5.030.566	414.946
	6.608.015	1.819.336

Dati avansi se odnose na plaćanja unaprijed dobavljačima, uglavnom za distribuciju sadržaja, odnosno Licence za emitovanje TV sadržaja, kao i ICT usluge.

Promjene na ispravci vrijednosti zaliha za godinu koja se završava 31. decembra 2022. i 2021. prikazane su u sljedećoj tabeli:

	2022	2021
Stanje, 1. januara	840.752	996.403
Povećanje ispravke u toku godine	369.797	227.064
Smanjenje ispravke u toku godine	(258.363)	(382.715)
	952.186	840.752

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI ISKAZI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

9. KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Potraživanja od kupaca	37.895.903	37.110.009
Kratkoročni dio dugoročnih potraživanja od kupaca	12.706.160	11.513.102
Kratkoročni dio Ugovorne imovine MSFI 15 (napomena 9.1)	873.731	634.459
Ispravka vrijednosti	(29.855.128)	(28.874.250)
Potraživanja od kupaca	21.620.666	20.383.320
Potraživanja od Hrvatski Telekom Grupe	17.710	13.257
Potraživanja od Deutsche Telekom Grupe	1.349.568	963.417
Potraživanja od ostalih povezanih lica	1.367.278	976.674
Procijenjena potraživanja (Interkonekcija I ICT)	1.184.177	1.347.016
Potraživanja od brokera	313.931	-
Ostala potraživanja	74.164	1.173.348
Ispravka vrijednosti ostalih potraživanja	-	(1.144.378)
Ostala potraživanja	1.572.272	1.375.986
Kratkoročna potraživanja	24.560.216	22.735.980

Rast potraživanja u odnosu na isti period prethodne godine uglavnom su nastala usled bolje turističke sezone, što je dovelo do rasta inostranih potraživanja od rominga, kao i usljed veće prodaje uređaja na rate u 2022. godini.

Ispravka vrijednosti ostalih potraživanja za 2021. godinu se odnosi na potraživanja od opština u iznosu 1.144.378 EUR. Određena je na bazi procjene menadžmenta da potraživanja neće biti naplaćena. Crnogorske opštine su povukle sredstva sa bankovnih računa Društva kao naknadu za korišćenje opštinske zemlje za mrežnu infrastrukturu. Društvo se nije saglasilo sa iznosom nadoknade i pokrenulo je slučaj pred sudom u 2009. godini. Tokom 2022. godine potraživanja od opština i ispravka potraživanja su netirana, odnosno izvršen je otpis pomenutih potraživanja.

Kratkoročna potraživanja su denominovana u sljedećim valutama:

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
EUR	23.675.241	20.881.555
SDR (Specijalna Prava Vučenja)	880.783	1.853.703
USD	4.192	722
	24.560.216	22.735.980

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI ISKAZI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

9. **KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA** (nastavak)

Starosna struktura potraživanja (EUR):

	Ukupno	Nedospjelo	31-60 dana	61-90 dana	91-180 dana	>180 dana
31. decembar 2022						
Očekivani kreditni gubitak (%)	-	1-8%	17-20%	27-29%	39%-43%	63-100%
Bruto knjigovodstvena vrijednost-potraživanja od kupaca	53.541.613	20.240.361	609.867	495.154	1.084.671	31.111.559
Bruto knjigovodstvena vrijednost-ugovorena imovina	873.731	873.730	-	-	-	-
Ispravka	(29.855.128)	(444.180)	(90.546)	(87.896)	(233.075)	(28.999.430)
Neto 31. decembar 2022.	24.560.216	20.669.911	519.321	407.258	851.596	2.112.129
31. decembar 2021						
Očekivani kreditni gubitak (%)	-	1-8%	16-21%	26-31%	38-46%	63-100%
Bruto knjigovodstvena vrijednost-potraživanja od kupaca	52.120.149	18.040.564	502.285	1.171.012	899.184	31.507.103
Bruto knjigovodstvena vrijednost-ugovorena imovina	634.459	634.459	-	-	-	-
Ispravka	(30.018.628)	(438.021)	(87.227)	(94.527)	(274.117)	(29.124.736)
Neto 31. decembar 2021.	22.735.980	18.237.002	415.058	1.076.485	625.067	2.382.367

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI ISKAZI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

9. KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA (nastavak)

Promjene na ispravci vrijednosti potraživanja:

	Potraživanja od kupaca	
	2022	2021
Stanje, 1. januara	30.018.628	28.824.182
Dodatna ispravka u toku godine	1.117.057	1.519.292
Naplata ispravljenih potraživanja u toku godine	(250.277)	(318.539)
Ispravka penala fakturisanih kupcima	166.808	54.632
Ispravka potraživanja opština (otpis potraživanja)	(1.144.378)	-
Ostalo	(52.710)	(60.939)
Stanje, 31. decembra	29.855.128	30.018.628

9.1. Imovina i obaveze vezane za ugovore sa korisnicima

	31. decembar 2022	31. decembar 2021
Prodaja opreme i usluga	873.731	634.459
Ispravka	(47.461)	(42.134)
Kratkoročna ugovorna imovina	826.270	592.325
Kratkoročna ugovorna provizija	373.110	433.098
Dugoročna ugovorna imovina	301.524	297.625
Dugoročna ugovorna provizija	409.578	429.735
Primljeni avansi po osnovu pre-paid vaučera	477.388	313.329
Razgraničene obaveze za internet servis	31.426	26.193
Obaveze po osnovu primljenih avansa	2.300	116.924
Ukupne obaveze iz ugovora sa korisnicima:	511.114	456.446

Povećanje obaveza iz ugovora sa korisnicima u 2022. godini je uglavnom uzrokovano izmijenjenim ponudama ka kupcima.

Na dan 31. decembra 2022. godine Društvo je priznalo EUR 1.127.794 (31. decembra 2021: EUR 889.950) ugovorne imovine (prodaje opreme i usluga) umanjene za ispravku vrijednosti.

Društvo primenjuje MSFI 9 pojednostavljeni pristup za mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka koji koristi rezervu očekivanog gubitka za ugovornu imovinu. Ugovorna imovina odnosi se na neizvršeni nedovršen posao i imaju značajno slične karakteristike rizika kao i potraživanja od kupaca za iste vrste ugovora. Međutim, što duže ugovorna imovina ostaje veća, to je veći rizik da neće biti naplaćen.

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI ISKAZI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

9. KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA (nastavak)

9.1. Imovina i obaveze vezane za ugovore sa korisnicima (nastavak)

Stoga Društvo koristi stvarne istorijske podatke za procenat naplate potraživanja i množi podatke o ugovornoj imovini sa procentom nenaplaćenih potraživanja posle perioda od 24 meseci:

Ugovorna imovina u ugovorima sa trećim licima na dan 31. decembra 2021	932.084
Ugovorna imovina u ugovorima sa trećim licima 31. decembra 2022	1.175.255
Kretanje ugovorne imovine 2022/2021	243.171
% nenaplaćeno nakon 24 meseci	2,1%
Kretanje ispravke ugovorne imovine 2022	5.327
Ispravka ugovorne imovine 2021	(42.134)
Kretanje ispravke ugovorne imovine 2022	(5.327)
Ispravka ugovorne imovine 2022	(47.461)

Sledeća tabela objašnjava promene u ispravci kreditnog gubitka za ugovornu imovinu po pojednostavljenom ECL modelu između početka i kraja godišnjeg perioda:

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Ispravka na ugovornoj imovini od 1. Januara	42.134	30.785
Ispravka novih ugovora	24.018	21.388
Umanjenje ispravke	(18.691)	(10.039)
Stanje na 31 decembar	47.461	42.134

Na dan 31. decembra 2022. godine Društvo priznaje EUR 511 hiljada ugovornih obaveza (31 decembar 2021: EUR 456 hiljada).

Dugoročni ugovori sa kupcima – preostale obaveze

Sledeća tabela prikazuje informacije o preostalim obavezama izvršenja proisteklih iz dugoročnih ugovora sa kupcima:

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Agregatni iznos transakcione cijene dodijeljen dugoročnim ugovorima koji su preostali 1. januara i 31. decembra	2.529.801	1.880.533

Rukovodstvo očekuje da će 55% (EUR 1.391 hiljada) transakcijske cijene dodijeljene preostalim ugovorima na dan 31. decembra 2022. godine biti priznato kao prihod tokom narednog izveštajnog perioda. Preostalih 45% (EUR 1.138 hiljada) biće priznato u 2024. finansijskoj godini.

Svi ostali ugovori su za razdoblje od jedne godine ili manje ili se fakturišu na osnovu nastalog vremena. Kao što dozvoljava MSFI 15, transakciona cijena dodijeljena ovim preostalim obavezama se ne objavljuje.

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI ISKAZI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

10. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Otkupljene sopstvene akcije i otkupljeni sopstveni udjeli	336.069	-
Kratkoročni dio stambenih kredita zaposlenima	1.622.228	1.636.522
Kratkoročni depoziti u bankama	13.500.000	5.000.000
Kratkoročna ugovorna provizija MSFI 15 (napomena 9.1)	373.110	433.098
Ostalo	48	48
Ostali kratkoročni finansijski plasmani	15.495.386	7.069.668
	15.831.455	7.069.668

Društvo je tokom 2022. godine, shodno odluci Skupštine akcionara, vršilo otkup sopstvenih akcija od manjinskih akcionara. Ukupan iznos otkupljenih akcija tokom 2022. godine je EUR 336.069.

Kratkoročni depoziti u poslovnim bankama u iznosu EUR 13.500.000 (2021: EUR 5.000.000) predstavlja depozite sa rokom dospeljeća od tri mjeseca do godine dana. Kratkoročni depoziti su denominirani u EUR.

11. GOTOVINA NA RAČUNIMA I U BLAGAJNI

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Gotovina u blagajni	119.871	169.515
Gotovina u bankama	11.461.298	16.787.548
Izdvojena novčana sredstva kod CKB – dividenda	892.871	910.717
	12.474.040	17.867.780

Izdvojena novčana sredstva kod CKB banke u iznosu EUR 892.871 i EUR 910.717 sa stanjem na dan 31. decembra 2022. i 31. decembra 2021. godine, respektivno, su određena i držana sa posebnom namjenom isplate dividendi manjinskim akcionarima.

12. AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Unaprijed plaćeni zakup za GSM lokacije	205.642	162.790
Ostala unaprijed plaćena potraživanja	80.955	88.715
Ostalo	181.006	115.175
	467.603	366.680

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI ISKAZI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

13. AKCIJSKI KAPITAL

	Na dan 31. decembra 2022.			Na dan 31. decembra 2021.		
	Broj Akcija	%	Vrijednost	Broj akcija	%	Vrijednost
Upisani, uplaćeni kapital						
HT Holding	36.177.950	76,53	94.786.592	36.177.950	76,53	94.786.592
Pravna lica i custody	5.186.353	10,97	13.588.296	5.173.414	10,94	13.554.396
Fizička lica	5.909.637	12,50	15.483.308	5.922.576	12,53	15.516.712
	47.273.940	100,00	123.858.196	47.273.940	100,00	123.857.700

Na dan 31. decembra 2022. godine nominalna vrijednost po akciji je iznosila EUR 2,62001. Akcije Crnogorskog Telekom se kotiraju na Montenegroberzi. Tržišna vrijednost po akciji na dan 31. decembar 2022. godine iznosila je EUR 1,900 (31. decembar 2021: EUR 1,181). Generalno, tržište kapitala u Crnoj Gori je plitko i ostvaruje mali broj transakcija ne samo akcijama Društva, već i drugim javnim preduzećima. Stoga vjerujemo da cijena akcije Društva na berzi i njena tržišna kapitalizacija nisu pokazatelji njene fer vrijednosti. Test obezvrjeđenja fer vrijednosti Društva vrši menadžment na godišnjem nivou. Nije bilo naznaka umanjjenja vrijednosti imovine u 2022. godini.

14. KRATKOROČNE OBAVEZE

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Obaveze prema dobavljačima	9.496.708	6.694.421
Primljeni avansi, depoziti i kaucije (napomena 9.1)	2.300	116.924
Obaveze prema Hrvatski Telekom Grupi	191.248	477.302
Obaveze prema Deutsche Telekom Grupi	2.638.170	2.297.270
Obaveze prema ostalim povezanim licima	2.829.418	2.774.572
Kratkoročne obaveze za zakup	2.763.179	3.213.329
Kratkoročne obaveze za prava na distribuciju TV sadržaja	3.808.183	3.859.507
Razgraničeni prihod – pre paid (napomena 9.1)	477.388	313.329
Ostalo	40.575	30.533
Ostale obaveze iz poslovanja	7.089.325	7.416.698
Obaveze za dividendu, fizička lica	956.813	1.020.231
Procijenjene obaveze za bonuse	976.571	497.285
Ostale kratkoročne obaveze	1.933.383	1.517.515
Obaveze za porez na dodatu vrijednost	841.197	595.475
Obaveze za porez na dobit	1.334.500	795.243
Ostale obaveze iz poslovanja i ostale kratkoročne obaveze	11.198.405	10.324.931
KRATKOROČNE OBAVEZE	23.526.831	19.912.848

Značajno povećanje obaveza prema trećim licima, u poređenju sa prethodnom godinom, je uglavnom povezano sa obavezama prema domaćim i ino partnerima koje su usljed dobre turističke sezone uvećane u odnosu na 2021. godinu.

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI ISKAZI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

14. KRATKOROČNE OBAVEZE (nastavak)

Obaveze iz poslovanja i ostale obaveze su iskazane u sljedećim valutama:

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
EUR	18.333.994	15.473.690
SDR	203.588	222.420
USD	4.988.759	4.216.220
GBP	490	518
	<u>23.526.831</u>	<u>19.912.848</u>

Iznos obaveza iskazanih u dolarima se odnosi uglavnom na obaveze vezane za distribuciju sadržaja.

Fer vrijednost obaveza iz poslovanja i ostalih obaveza jednaka je njihovoj knjigovodstvenoj vrijednosti. Ugovoreno dospijeće obaveza iz poslovnih aktivnosti i ostalih obaveza je do 45/60/90 dana.

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI ISKAZI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

15. DUGOROČNA I KRATKOROČNA REZERVISANJA

Promjene na rezervisanjima za finansijske godine završene 31. decembra 2022. i 2021. godine prikazane su u sljedećoj tabeli:

	2022	2021
Stanje, 1. januara	1.111.618	344.425
Povećanja u toku godine	1.175.031	1.008.765
Otpuštanje tokom godine	(32.271)	(16.016)
Iskorišćeno u toku godine	(887.474)	(225.556)
Stanje, 31. decembra	1.366.904	1.111.618
Umanjeno za: dugoročni dio	(796.193)	(698.696)
	570.711	412.921

Tabela kretanja na rezervisanjima:

	Sudski Sporovi	Otpremnine	Naknade zaposlenima	Program Varijabilnih bonusa LTI	Vraćanje imovine u prvobitno stanje	Neiskorišćeni godišnji odmori	Ukupno
Stanje, 1. januara 2021.	57.482	-	211.464	75.479	-	-	344.425
Povećanja u toku godine	6.000	204.663	28.596	13.348	358.823	397.335	1.008.765
Otpuštanje tokom godine	(16.016)	-	-	-	-	-	(16.016)
Iskorišćeno u toku godine	(2.332)	204.663	(9.900)	(8.661)	-	-	(225.556)
Stanje, 31. decembar 2021.	45.134	-	230.160	80.166	358.823	397.335	1.111.618
Stanje, 1. januara 2022.	45.134	-	230.160	80.166	358.823	397.335	1.111.618
Povećanja u toku godine	130	859.625	100.781	-	55.161	159.334	1.175.031
Otpuštanje tokom godine	(32.271)	-	-	-	-	-	(32.271)
Iskorišćeno u toku godine	(1.993)	(859.625)	(7.400)	(18.456)	-	-	(887.474)
Stanje, 31. decembar 2022.	11.000	-	323.541	61.710	413.984	556.669	1.366.904
Umanjeno za dugoročni dio	(11.000)	-	(309.499)	(61.710)	(413.984)	-	(796.193)
Kratkoročno rezervisanje	-	-	14.042	-	-	556.669	570.711

Rezervisanja za primanja zaposlenih izvršena su na osnovu sadašnje vrijednosti očekivanih budućih isplata zaposlenima po osnovu jubilarnih nagrada i otpremnina za odlazak u penziju, koje su predviđene Pojedinačnim kolektivnim ugovorom Društva.

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI ISKAZI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

16. PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA

Razgraničeni troškovi uključuju sljedeće:

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Razgraničene obaveze za internet servis	31.426	26.192
Razgraničeni marketing troškovi	218.000	171.990
Razgraničene poštanske usluge	99.364	67.059
Razgraničeni troškovi održavanja	584.721	617.121
Procjena obaveza za IPTV usluge	397.210	238.977
Razgraničeni troškovi za kinematografsku nadoknadu	438.844	424.134
Razgraničeni troškovi za usluge revizije	118.794	107.750
Razgraničeni troškovi električne energije	214.260	130.000
Razgraničeni ICT troškovi	375.303	511.198
Razgraničeni roaming troškovi	385.690	256.209
Razgraničeni troškovi za negeografske kodove	83.590	16.950
Razgraničeni troškovi za lokalne takse	807.090	371.070
Razgraničeni troškovi za interkonekciju i zakup	353.735	174.232
Razgraničeni troškovi za dilere	186.931	140.468
Ukalkulisani troškovi zakupa	243.897	218.664
Ukalkulisani troškovi eksternih agencija	59.000	23.200
Ukalkulisani trošak poreza na imovinu	46.251	43.251
Ostale ukalkulisane obaveze	588.070	248.433
	5.232.176	3.786.898

17. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE

Sa stanjem na dan 31. decembra 2022. godine i 31. decembra 2021. godine Društvo nema odloženih poreskih sredstava koja bi proistekla iz privremenih razlika ili prenijetih poreskih gubitaka.

Odložene poreske obaveze se odnose na privremene razlike između osnovice po kojoj se nekretnine, oprema i nematerijalna ulaganja priznaju u poreskom bilansu i iznosa po kojima su ta sredstva iskazana u finansijskim iskazima Društva. Oporeziva privremena razlika proističe iz alocirane poreske amortizacije i priznavanja sredstava manjih od EUR 300.

Kretanje odloženih poreskih obaveza tokom godine može se vidjeti u narednoj tabeli:

Odložene poreske obaveze	Ukupno
Stanje 1. januara 2021.	2.599.858
Efekat na izvještaj o ukupnom rezultatu	(192.040)
Stanje 31. decembra 2021.	2.407.818
Efekat na izvještaj o ukupnom rezultatu	1.283.230
Stanje 31. decembra 2022.	3.691.048

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI ISKAZI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

18. DUGOROČNE OBAVEZE

Društvo je priznalo obaveze za zakup kako slijedi:

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Kratkoročne obaveze za zakup MSFI 16 (napomena 14)	2.763.179	3.213.329
Dugoročne obaveze za zakup MSFI 16	2.987.563	4.837.326
Ukupne obaveze za zakup	5.750.742	8.050.655

Društvo je priznalo obaveze za distribuciju TV sadržaja:

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Kratkoročne obaveze za distribuciju TV sadržaja (napomena 14)	3.808.183	3.859.507
Dugoročne obaveze za distribuciju TV sadržaja	928.954	3.214.528
Ukupne obaveze za distribuciju TVsadržaja	4.737.137	7.074.035

Kretanje finansijskih obaveza (distribucija TV sadržaja) i obaveza za zakup za finansijske godine završene 31. decembra 2022. i 2021. godine prikazane su u sljedećoj tabeli:

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Finansijske obaveze	4.737.137	7.074.035
Obaveze za zakup	5.750.742	8.050.655
Stanje 31. decembra	10.487.879	15.124.690
Umanjeno za: dugoročni dio	(3.916.517)	(8.051.854)
Kratkoročni dio	6.571.362	7.072.836

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI ISKAZI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

19. PRIHODI OD PRODAJE – NETO PRIHOD

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Prihodi od fiksne telefonije	5.650.943	6.149.299
ADSL Iznajmljene linije & IPTV prihodi	18.266.299	17.520.678
Ostali prihodi fiksne telefonije	1.883.335	1.623.347
Ukupno fiksni prihodi	25.800.577	25.293.324
Post-paid prihodi mobilna telefonija	26.037.234	24.880.350
Prepaid prihodi mobilna telefonija	4.662.554	4.275.155
Ostali prihodi mobilne telefonije	4.474.439	4.342.547
Ukupno mobilni prihodi	35.174.227	33.498.052
ICT prihodi	3.382.310	3.849.407
Prihodi od prodaje opreme	13.035.431	10.601.492
Ostali prihodi	1.790.120	2.107.186
Ukupno	79.182.665	75.349.461

Prihod po kategorijama

Analiza prihoda po kategorijama u okviru smjernica o priznavanju prihoda stupila je na snagu 1. januara 2019. godine.

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Prihodi priznati tokom vremena	66.147.234	64.747.969
Prihodi priznati u momentu	13.035.431	10.601.492

20. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Neto troškovi zarada, naknada zarada i lični rashodi	8.573.159	6.778.940
Neto plate	7.906.898	6.902.300
Rezervisanja (neto)	207.069	385.353
Otpremnine	859.625	204.663
Ostalo	387.783	297.303
Kapitalizovani dio troškova zarada	(788.216)	(1.010.677)
Troškovi poreza i doprinosa	3.281.696	4.413.922
Troškovi poreza	1.151.588	1.115.824
Troškovi doprinosa za penzije	2.067.627	2.043.805
Troškovi doprinosa	62.481	1.254.293
	11.854.855	11.192.862

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI ISKAZI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

21. AMORTIZACIJA

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Amortizacija osnovnih sredstava (Napomena 5)	10.547.445	12.137.011
Amortizacija imovine sa pravom korišćenja MSFI 16 (Napomena 5)	3.016.995	3.204.426
Amortizacija nematerijalnih ulaganja (Napomena 6)	11.668.424	11.354.957
	<u>25.232.864</u>	<u>26.696.394</u>

22. NABAVNA VRIJEDNOST PRODATE ROBE I TROŠKOVI MATERIJALA

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Trošak pružanja ICT usluga	1.705.230	2.076.054
Trošak nabavke telekomunikacione opreme	12.270.484	9.534.750
Materijali, održavanje i naknade za servis	7.192.987	7.051.276
Troškovi energije	1.765.431	1.624.962
Ostalo	31.477	235.281
	<u>22.965.609</u>	<u>20.522.323</u>

23. OSTALI TROŠKOVI POSLOVANJA

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Troškovi korišćenja usluga fiksnih i mobilnih operatera u zemlji (roaming i interkonekcija)	2.885.137	2.479.673
Troškovi korišćenja usluga fiksnih i mobilnih operatera u inostranstvu (roaming i interkonekcija)	2.500.023	2.219.712
Ostali poslovni rashodi	1.002.912	1.003.564
Poštanske usluge	322.160	373.087
Naknade za zakup mrežne telekomunikacione opreme i Interneta	729.286	523.840
Deutsche Telekom usluge share servis centara, održavanje	541.204	520.020
Ostale neproizvodne usluge	650.045	660.965
Sponzorstva	195.977	272.383
Marketing troškovi	1.303.312	1.139.835
Provizija dilera	1.118.020	985.467
Naknade	126.023	149.673
Revizija završnog računa	107.795	107.753
Naknade regulatoru	1.238.464	1.365.252
	<u>12.720.358</u>	<u>11.801.223</u>

Troškovi sponzorstva koji su iznosili 195.977 EUR (2021: 272.383 EUR) predstavljaju najvećim dijelom troškove sponzorstva FSCG i muškog košarkaškog kluba "Budućnost", u iznosu od 135.000 EUR (2021: 215.000 EUR). Ostatak troškova sponzorstva se odnosi na kulturu, sport i obrazovanje.

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI ISKAZI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

24. FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Prihod od kamata od:		
Kratkoročnih depozita u bankama	37.773	42.658
Kredita odobrenih zaposlenima	127.794	160.663
Prihod od ukidanja diskonta na dugoročna potraživanja	183.551	200.347
Pozitivne kursne razlike	71.780	106.288
Finansijski prihodi	420.898	509.926
Rashodi kamata	321.532	327.655
Negativne kursne razlike	83.722	56.242
Troškovi kamata za zakup	390.781	559.533
Ostali finansijski rashodi	254.653	247.270
Vredonosno usklađivanje potraživanja	866.780	1.200.753
Finansijski rashodi	1.917.468	2.391.453
Neto finansijski rezultat	(1.496.571)	(1.881.527)

25. PORESKI RASHOD PERIODA

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Porez na dobit-tekući	1.334.500	795.243
Porez na dobit-odloženi	1.283.230	(192.040)
Ukupno	2.617.730	603.203

Usaglašavanje pretpostavljenog poreza na dobit i poreza na dobit iskazanog u poreskom bilansu

Usaglašavanje pretpostavljenog poreza na dobit po finansijskim iskazima i poreza na dobit po poreskom bilansu prikazano je u sljedećoj tabeli:

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
<i>Dobit prije oporezivanja</i>	4.965.072	3.659.310
Porez na dobit po stopi od 9/12/15%	696.761	329.338
Troškovi koji se ne priznaju u poreske svrhe	1.920.969	273.865
Ukupno	2.617.730	603.203

U 2022. godini propisana je obaveza obračuna poreza na dobit po utvrđenoj skali, i to: stopa 9% za oprezivanje dobiti do EUR 100.000, 12% za iznos dobit EUR 100.000 - 1.400.000, 15% za iznos dobiti preko EUR 1.400.000. Shodno tome uvećana je obaveza za porez na dobit, tekući i odoženi.

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI ISKAZI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

26. ZARADA PO AKCIJI

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Profit akcionara Društva	2.347.342	3.056.107
Prosječan ponderisan broj izdatih akcija	47.273.940	47.273.940
Osnovna zarada po akciji	0,05	0,06

Društvo nema potencijalnih smanjenih zarada po akciji.

27. PLAĆANJA DIVIDENDE

Tokom 2022. godine, Društvo je objavilo dividende po osnovu raspodjele dobiti za 2021. godinu u iznosu EUR 2.836.438 (2021: po osnovu raspodjele dobiti za 2019. godinu u iznosu EUR 1.890.958 i za 2020. godinu EUR 945.479).

28. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM PRAVNIM LICIMA

Deutsche Telekom AG ("DTAG") je krajnji kontrolni vlasnik Hrvatske Telekom Grupe sa 53% akcija u vlasništvu. Deutsche Telekom ("DT") Grupu konstituše više provajdera fiksne telefonije, mobilne telefonije i IT usluga, sa kojima Društvo ima transakcije.

Krajnji kontrolni vlasnik Društva je Deutsche Telekom AG (sa sjedištem u Njemačkoj). Akcionari Deutsche Telekom AG su Investicione institucije (48,2%), KfW Bankengruppe (16,6%), Savezna Republika Njemačka (13,8%) i ostali investitori sa (21,3%).

Sve transakcije sa povezanim licima proističu iz tekućeg poslovanja i njihova fer vrijednost se ne razlikuje materijalno od fer vrijednosti koja bi bila ostvarena u standardnim transakcijama.

28.1 Deutsche Telekom Groupa (uključujući Hrvatski Telekom Grupu)

Transakcije sa povezanim licima primarno uključuju korišćenje i pružanje telekomunikacionih usluga kao i zakupe vodova koji rezultiraju sa stanjem obaveza i potraživanja na kraju godine. Tabela ispod pokazuje stanja sa članicama Deutsche Telekom:

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Potraživanja		
Telekom Deutschland	913.817	738.792
T – Hrvatski telekom (potraživanja od matičnog preduzeća)	17.710	13.257
DT grupa ostala povezana lica	435.751	224.625
Ukupno	1.367.278	976.674

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI ISKAZI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

28. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM PRAVNIM LICIMA (NASTAVAK)

28.1 Deutsche Telekom Groupa (uključujući Hrvatski Telekom Grupu) (nastavak)

Obaveze	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Telekom Deutschland	1.833.276	1.590.379
T - Hrvatski telekom (obaveze prema matičnom preduzeću)	191.248	477.302
DT grupa ostala povezana lica	804.894	706.891
Ukupno	2.829.418	2.774.572

Tabela dolje prikazuje prihode od Grupe koji se uglavnom odnose na interkonekciju i roming:

Prihodi	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Telekom Deutschland	3.946.258	3.561.075
T – Hrvatski telekom	77.183	67.400
DT grupa ostala povezana lica	126.416	81.958
Total	4.149.857	3.710.433

Troškovi	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
<i>Deutsche Telekom</i>		
Interkonekcija	4.205.363	3.533.658
Usluge share service centara, održavanja sistema otd	363.416	465.529
T brand	243.899	184.580
Održavanje telekomunikacione opreme	6.777	11.710
Ostali troškovi	96.995	163.166
	4.916.452	4.358.643
<i>T - Hrvatski telekom</i>		
Održavanje telekomunikacione opreme i softvera	227.202	167.578
Zakup linkova	421.302	423.203
Ostali troškovi	89.089	29.551
	737.593	620.332
<i>DT grupa ostala povezana lica</i>		
Troškovi održavanja	143.570	184.817
Ostali troškovi	80.759	102.472
	224.329	287.289
Ukupno	5.878.374	5.266.264

28. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM PRAVNIM LICIMA (nastavak)

28.2 Savezna Republika Njemačka

Savezna Republika Njemačka je direktni i indirektni akcionar DTAG i posjeduje 30,4% akcijskog kapitala. Savezna Republika Njemačka ima solidnu većinu na skupštini akcionara DTAG iako raspolaže manjinskim paketom akcija, što čini DTAG zavisnom od Savezne Republike Njemačke. Stoga, Savezna Republika i kompanije koje su kontrolisane od strane Savezne Republike ili kompanije nad kojima Savezna Republika može da izvrši značajan uticaj, se klasifikuje kao povezano lice DTAG, a samim tim i Društva.

DTAG ili bilo koja članica Hrvatski Telekom Grupe, uključujući Društvo, nije izvršio u sklopu svojih redovnih aktivnosti bilo koju transakciju koja je bila pojedinačno materijalna u 2022. ili 2021. godini sa kompanijama koje kontroliše Savezna Republika Njemačka ili kompanija preko koje Savezna Republika Njemačka može imati značajan uticaj.

28.3 Ugovori sa Rukovodstvom/Menadžmentom

Društvo je tokom 2022. godine odobrilo rukovodstvu kratkoročne naknade, koje su iznosile EUR 505.574 (2021: 489.539 EUR) za neto zarade i bonuse koji su članovi ili stalni gostujući Menadžment komiteta Crnogorskog Telekomu, i EUR 268.226 (2021: 314.697 EUR) za pripadajuće poreze i doprinose.

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Neto plate i bonusi	505.574	489.539
Doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje	146.187	149.784
Porezi i ostali doprinosi	122.039	164.913
Ukupno	773.800	804.236

29. POTENCIJALNE OBAVEZE

Radni sporovi

Nakon restrukturiranja i integracije u jedno, privredno društvo, bivši zaposleni T-Mobile d.o.o. i Internet Crna Gora d.o.o. su imali različite zarade od zaposlenih u Crnogorskom Telekomu. Sporazumom o prestanku štrajka iz 2010. godine je predviđeno: da Poslodavac garantuje da će do zaključivanja novog Kolektivnog ugovora kod Poslodavca bivši zaposleni T-Mobile i Internet Crna Gora zadržati postojeći nivo ukupnog godišnjeg prihoda koji se sastoji od zarade, toplog obroka, regresa i zimnice; da će sporazumne strane sa dobrom namjerom pregovarati o mogućnosti uvođenja novog sistema zarada; da zarade, naknade zarada i druga primanja zaposlenih neće biti smanjene stupanjem na snagu novog Kolektivnog ugovora, kao i da će novi usaglašeni sistem rangiranja i zarada biti pripremljen u najboljoj ambiciji da zarade i naknade zarada svih zaposlenih u Crnogorskom Telekomu budu harmonizovane u naredne tri godine. Novi Kolektivni ugovor do danas još uvijek nije zaključen.

29. POTENCIJALNE OBAVEZE (nastavak)

Radni sporovi (nastavak)

Usljed gore navedenih razloga protiv Društva je pokrenuto 19 sudskih postupaka ove vrste pred sudovima u Crnoj Gori, gdje 86 tužilaca traži isplatu razlike zarade po osnovu tvrdnje da tužioci rade isti posao kao određene druge kolege, a da imaju nižu zaradu, kao i tvrdnje određenih tužilaca da rade rad koji podrazumijeva istu zaradu kao i kolege koje imaju isti koeficijent, ali različit posao, različite vještine i odgovornost te i ugovorenu zaradu. Dosadašnji iznos potencijalnih obaveza utvrđen po vještaku finansijske struke angažovanim od strane postupajućeg suda, a bez odlučivanja da li neki od tužilaca ima pravo na ovaj iznos ili ne, iznosi EUR 1.700 hiljada (napomena: nije izvršeno vještačenje u svim sporovima, odnosno nije izvršeno vještačenje po svakoj tužbi posebno). Budući da se radi o sporovima u kojima se utvrđuje veliki broj individualnih svojstava tužioca, kao i zaposlenih sa kojima se tužioci upoređuju, te o značajnom prošlom vremenskom periodu, nije moguće sa sigurnošću utvrditi ishod svih pokrenutih radnih sporova, kao ni precizno utvrditi iznos potencijalnih obaveza Društva u slučaju presuda u korist tužilaca.

Društvo i Menadžment smatraju da je vjerovatnoća uspjeha u navedenim sporovima 60%/40% u korist Društva.

Procesni status gore pomenutih sudskih sporova je:

- pred Osnovnim sudom pokrenuto je 15 postupaka;
- pred Višim sudom su pokrenuta 2 postupka;
- pred Vrhovnim sudom su pokrenuta 2 postupka*;

*(ova dva postupka su pred Višim sudom okončana u korist Društva, ali su tužioci podnijeli reviziju kod Vrhovnog suda).

Potencijalni sporni ugovori

U skladu sa kupoprodajnim ugovorom zaključenim 15. marta 2005. godine između Vlade Crne Gore i Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, kao Prodavca i Matav Hungarian Telecommunication Company, kao Kupca, Kupac je u obavezi da omogući Društvu zaključivanje ugovora sa Radio Difuznim Centrom za zakup optičkih vlaknastih kapaciteta za transmisiju TV i radio signala i Univerziteta Crne Gore o obezbjeđivanju kapaciteta za konekciju. Trajanje ugovora je 20 godina. U oba slučaja predviđeno je da ugovorne strane neće platiti bilo kakvu naknadu za korišćenje ovih kapaciteta. Rukovodstvo Društva procjenjuje da neće biti materijalnih troškova po ovom osnovu u budućnosti.

30. PORESKI RIZIK

Poreski zakoni u Crnoj Gori su predmet različitih interpretacija i čestih izmjena. Interpretacija poreskih zakona od strane poreskih vlasti može da se razlikuje od interpretacije od strane rukovodstva Društva. Kao rezultat, neke transakcije mogu biti osporene od strane poreskih vlasti na način da se zahtijeva od Društva da plati dodatne poreze, kazne i kamate. Poreske obaveze zastarijevaju nakon pet godina. Ovo znači da poreske vlasti imaju pravo da utvrde neplaćene poreske obaveze u toku petogodišnjeg perioda. Rukovodstvo procjenjuje da je Društvo platilo sve poreske obaveze koje su se dogodile zaključno sa 31. decembrom 2022. godine.

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI ISKAZI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

31. PREUZETE OBAVEZE

Preuzete obaveze po ugovorima do datuma Izvještaja o finansijskom položaju koje nijesu objelodanjene u finansijskim iskazima su sljedeće:

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Ugovorene obaveze po osnovu:		
- kupovine nekretnina i opreme	1.270.879	1.144.362
- kupovine nematerijalne imovine	2.483.402	2.156.959
- održavanje i tehničke aktivnosti	517.826	766.708
- marketing i sponzorstvo	21.000	37.940
Ostale ugovorene obaveze troška	240.887	668.032
Ukupno	4.533.994	4.774.001

32. DEVIZNI KURSEVI

Zvanični kursevi valuta koji su korišćeni za preračun deviznih pozicija Izvještaja o finansijskom položaju u EUR na dan 31. decembar 2022 i 31. decembar 2021:

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
SDR	0,7937	0,80809
USD	1,06775	1,1327

33. ISTRAGA ODREĐENIH KONSULTANTSKIH UGOVORA

U toku obavljanja revizije finansijskih izvještaja Magyar Telekomu za 2005. godinu, PricewaterhouseCoopers Könyvvizsgáló és Gazdasági Tanácsadó Kft. (PwC) je identifikovao dva ugovora čija priroda i poslovne namjere nijesu bile jasno iskazane. U februaru 2006. godine, Odbor za reviziju Magyar Telekomu angažovao je White & Case LLP ("nezavisne istražitelje" ili "White & Case"), svoje nezavisne pravne savjetnike, kako bi obavili unutrašnju istragu po pitanju da li je Magyar Telekom, ili neka njegova kompanija, izvršio plaćanja po osnovu ovih ili nekih drugih ugovora, potencijalno zabranjenih od strane Američkih zakona i regulativa, uključujući Dekret o postupcima strane korupcije („FCPA“), ili internu politiku društva. Odbor za reviziju je informisao američko Ministarstvo pravde („DOJ“) i američku Komisiju za hartije od vrijednosti („SEC“) i mađarski nadležni organ za finansijsku kontrolu o ovoj unutrašnjoj istrazi.

Odbor za reviziju je 2. decembra 2009. godine dostavio Odboru Direktora Magyar Telekomu „Izvještaj o istrazi Odboru za reviziju Magyar Telekomu“, od 30. novembra 2009. godine (Finalni izvještaj). Odbor za reviziju je nagovijestio da smatra da je pripremanjem finalnog izvještaja, a na bazi trenutnih dokaza, White & Case okončao svoju nezavisnu unutrašnju istragu.

Finalni izvještaj sadrži sljedeće zaključke i dokaze koji su na raspolaganju Odboru za reviziju Magyar Telekomu i njegovim savjetnicima:

- Informacije koje je sakupio Odbor za reviziju i njegovi savjetnici u toku istrage pokazuje grubo nepoštovanje i nedostatak posvećenosti za uspostavljanje saglasnosti na najvišim nivoima Magyar Telekomu, Crnogorskog Telekomu i Makedonskog Telekomu tokom perioda za koji je sprovedena istraga.
- Kao što je i ranije navedeno, u slučaju pomenutih ugovora, nema „dovoljno dokaza da se utvrdi da je EUR 7 miliona troškova vezanih za četiri konsultantska ugovora napravljeno za legitimne poslovne svrhe“ kao i da postoji „potvrđan dokaz da su pomenuti troškovi služili u neispravne svrhe“. Pomenuti ugovori nijesu pravilno prikazani u finansijskim izvještajima Magyar Telekomu, kao ni njegovih relevantnih zavisnih društava. Dva ugovora u ukupnom iznosu od EUR 2,88 miliona je zaključio Crnogorski Telekom i njegovo zavisno društvo, dok se druga dva ugovora odnose na druge članice Magyar Telekom Grupe.

2007. godine, Vrhovni državni tužilac Crne Gore obavijestio je Odbor direktora Crnogorskog Telekomu o svom zaključku da ugovori koji su predmet unutrašnje istrage u Crnoj Gori ne sadrže elemente koji se mogu protumačiti kao kriminalne radnje na osnovu kojih bi se u Crnoj Gori mogle podnijeti tužbe. Međutim, od 2007. godine Vrhovnom državnim tužiocu Crne Gore je dostavljana sva nova dokumentacija, svi novi podaci, koji su postali dostupni Crnogorskom Telekomu, a povezani su sa slučajem.

Takođe, Ministarstvo unutrašnjih poslova Makedonije i Kancelarija glavnog tužioca Mađarske počeli su istražne aktivnosti koje su prethodno bile predmet interne istrage. Ove istražne radnje se nastavljaju i Crnogorski Telekom će nastaviti da sarađuje na ovim istragama.

DOJ i SEC su takođe počele svoje istražne aktivnosti koje su prethodno bile predmet interne istrage. Tokom 2011. godine Magyar Telekom je zaključio finansijsko poravnanje sa DOJ i SEC kako bi se zatvorila njihova dalja istraga. Ovim poravnanjem je zatvorena istraga koju su DOJ i SEC vodili u vezi sa učešćem Magyar Telekomu u pomenutom slučaju. 24. januara 2014. godine SEC je dao instrukciju svom braniocu da prekine sa daljim istražnim radnjama vezanim za korupciju u Crnoj Gori.

U toku 2019. godine je pokrenut krivični postupak protiv bivšeg predsjednika Odbora direktora g. dina Olega Obradovića kao i protiv bivšeg izvršnog direktora T Mobile d.o.o. g. dina Miodraga Ivanovića zbog krivičnog djela zloupotreba službenog položaja u privrednom poslovanju 272 st. 3-1 KZ CG u vezi sa realizacijom ugovora o konsultantskim uslugama zaključenim 27. oktobra 2005. između Rawleigh Tradeing SA. London i Monet d.o.o.

Na dan 31. decembra 2022. godine gore pomenute istrage nijesu imale uticaja na finansijske izvještaje Društva.

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI ISKAZI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2022. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

34. ZNAČAJNI DOGAĐAJI NAKON DATUMA IZVJEŠTAVANJA

Dana 15. novembra 2022, dio zaposlenih u Crnogorskom Telekomu je započeo štrajk sa ciljem ispunjenja svojih štrajkačkih zahtjeva.

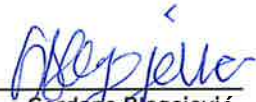
Na dan 31.12.2022. godine, od ukupnog broja zaposlenih, njih 179 je bilo u štrajku.

Štrajk je nastavljen i tokom 2023. godine. Zaključno sa 31. martom 2023. godine, Menadžment Društva i Glavni odbor sindikata potpisali su Sporazum o prekidu štrajka, nakon zajedničkog pronalaženja obostranog zadovoljavajućeg rješenja.

Društvo i Menadžment smatraju da je uticaj štrajka na finansijske iskaze na dan i godinu koja se završila 31. decembra 2022. godine je ocijenjen kao nematerijalan, odnosno da pomenuti događaj nije korektivni, u skladu sa MRS 10 - Događaji nakon datuma izvještavanja.

Pored pomenutog nije bilo značajnih događaja nakon datuma iskaza o finansijskoj poziciji koji bi zahtijevali objelodanjivanje u napomenama uz priložene finansijske iskaze Društva za 2022. godinu. Nakon datuma izvještavanja i do datuma odobravanja ovih finansijskih iskaza nije bilo događaja koji bi značajno uticali na finansijske iskaze Društva za 2022. godinu, a koje bi posljedično trebalo objelodaniti.

U Podgorici, dana 5. maja 2023. godine

		
Stjepan Udovičić Izvršni direktor		Gordana Blagojević Finansijski direktor